

Novice iz Moravške doline

Glasilo občine Moravče

2025

ŠTEVILKA 4
MAJ
LETNIK XXVI

Izgradnja kanalizacije v Češnjicah / str. 6

Sredi maja 2025 se je v naselju Češnjice pri Moravčah začela gradnja kanalizacijskega omrežja. Investicija, vredna več kot en milijon evrov, naj bi bila zaključena spomladi prihodnje leto.

Smrt papeža skozi oči bogoslovca / str. 24

Smrt svetega očeta je dogodek, ki se globoko zareže v srce vsakega kristjana. V tem duhu smo prosili našega bogoslovca Gregorja Capudra, da z nami deli svoj osebni pogled in doživetje o zgodovinskem trenutku, ki ga je spremljal v Rimu.

CHE RATTA / str. 28

Je prvi album z desetimi avtorskimi pesmimi, ki ga je pri rosnih 17 izdala Moravčanka Sofija Lavrač Črničec. Predstavljamo glasbeno pot in navdihujočo zgodbo mlade umetnice, ki že osvaja srca poslušalcev po Sloveniji.

100. izvedba Moravč v supergah / str. 35

Je čudovit dokaz, da se z vztrajnostjo, s srčnostjo in skupnim ciljem lahko doseže marsikaj. Naša tekaška skupnost danes ni le kraj za nabiranje tekaških kilometrov, ampak povezovanja, spodbude in prijateljstva.

Maj

31

MAJ
Sobota

Praznovanje 600 letnice prve omembe Dešna v pisnih virih in blagoslov kapelice

DŠN

Pri kapelici, 17.00
Ob igrišču, 18.00

Junij

20

JUNIJ
Petek

Poletni večer z Limbarjem
KID Limbar

Atrij gradu Tuštanj, 20.30

21

JUNIJ
Sobota

Veselica - 125 let PGD Moravče

PGD Moravče

Moravče
Ansambel Vzrock, 20.00

21

JUNIJ
Sobota

Spominska slovesnost

Združenje borcev za vrednote NOB Moravče
Vrhpolje, 10.00

23

JUNIJ
Ponedeljek

Maša za domovino in kresovanje

Limbarska gora
20.00

20-22

JUNIJ
Petek-nedelja

Razstava ilustracij, risb in slik ustvarjalcev Slikarske šole Blaža Slaparja

Slikarska šola Blaž Slapar

Športna dvorana Kamnik
Otvoritev razstave bo v petek, 20. junija 2025, ob 20. uri s predstavitev likovnih ustvarjalcev in njihovih del ter kratkim kulturnim programom. Razstava bo odprta še v soboto, 21. junija 2025, od 11. do 18. ure in v nedeljo, 22. junija 2025, od 9. do 12. ure.

Julij

12

JULIJ
Sobota

7. memorial Borisa Zupančiča

ŠD Situla VAČE in družina

Zorko Zupančič

Nogometno igrišče Vače, 9.00

25

JULIJ
Petek

11. Moravska noč

DPM Moravče, Moravče

26

JULIJ
Sobota

45. Kmečki praznik

DPM Moravče

Direkt do župana

Občanke in občane občine Moravče obveščamo, da Vas od 5. maja 2025 naprej župan dr. Milan Balažič brez predhodne najave sprejema vsak delovni dan od 7. do 8. ure zjutraj. Vabimo Vas, da to priložnost izkoristite za urejanje zadev, za katere menite, da pri njih župan lahko pomaga.

OBČINA MORAVČE
vas v ljubezni vabi na

PRIREDITEV OB DNEVU DRŽAVNOSTI

v torek, 24. junija 2025, ob 21. uri
na novi lokaciji –
v Parku slovenske samostojnosti ob cerkvi Sv. Martina.

Po zaključku prireditve bo za vse obiskovalce pripravljena manjša pogostitev na Trgu svobode.

Pristrčno vabljeni, da skupaj obeležimo ta pomemben praznik naše države.
S spoštovanjem,

Občina Moravče

Novice iz Moravške doline

MAJ 2025

ŠTEVILKA 4

LETNIK XXVI

DATUM IZIDA 29. 5. 2025

Novice iz Moravške doline je informativno glasilo Občine Moravče, ki je tudi izdajateljica. ISSN 2536-4057. Izhaja predvidoma desetkrat letno in ga prejema vsa gospodinjstva v občini brezplačno.

Sedež in naslov uredništva

Občina Moravče

Vegova ulica 9

1251 Moravče

01 724 71 40

E-poštni naslov

moravske.novice@moravce.si

Uredništvo

Novic iz Moravške doline:

Odgovorna urednica

Albina Močilnikar

Lektorica

Bernarda Mal

Likovni urednik in oblikovanje

mag. Blaž Slapar

Uredniški odbor

Irena Malovrh

Bojana Dorič

David Koprivšek

Klara Zupančič

Fotografija na naslovnici

Otvoritev prvomajske

budnice 2025

Albina Močilnikar

Tisk

SCHWARZ PRINT d.o.o.

Naklada

1880 izvodov

Naslednja številka izide

10. 7. 2025. Prispevke za objavo pošljite na elektronski naslov moravske.novice@moravce.si.

Rok za oddajo je 25. 6. 2025.

Pisci sami jamčijo za verodostojnost vsebine objav ter za avtorstvo besedil in slikovnega gradiva. Dolžina nenaročenih prispevkov in pisem bralcev je lahko največ 2200 znakov s presledki. Članki morajo biti opremljeni s polnim imenom in priimkom in oddani v formatih .doc brez oblikovanja. Fotografije z navedbo avtorja pošiljajte kot samostojne datoteke, priporočljivo v formatu .jpg. Za daljše prispevke se predhodno dogovorite z urednico ali člani uredniškega odbora. Uredništvo si pridružuje pravico do redakcijskega urejanja, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov, ki so predolgi ali vsebujejo neprimerno, žaljivo vsebino.

Novice iz Moravške doline so vpisane v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo RS pod zaporedno številko 374.

Dr. Milan Balažić
ŽUPAN OBČINE MORAVČE

Ni lepšega od moravškega maja

Drage občanke in občani Občine Moravče.

S prihodom pomladi in začetkom prave gradbene sezone so se po naši občini na polno odprla gradbišča, ki nam bodo zvišala kvaliteto življenja po Moravški dolini in nam naredila vsakdan spet malo udobnejši. Prepričan sem, da se na Moravškem še nikoli ni tolako gradilo, kot se to dogaja te dni in mesece: **Dom starejših občanov, čistilna naprava v Moravčah, filtrirna postaja na Plesu, kanalizacija v Češnjicah, gradnja optičnega omrežja, začenja se asfaltiranje lepega števila cest ...** še bi lahko naštevali. Gre za razvoj, ki si ga zaslužimo, da ujamemo bolj razvite od nas – naša občina nikoli več ne bo Trnuljčica, ki je razvojno zaspala, kot se je to nekoč dogajalo pod staro moravško politiko. Nekaj konkretnih korakov naprej je bilo strojenih tudi v preteklem mesecu:

9. april – na obisk sem sprejel Ministra za solidarno prihodnost Simona Maljevca; skupaj sva si ogledala gradnjo doma starejših občanov v Moravčah – Minister je izrazil veliko zadovoljstvo ob videnem in dal polno podporo čim prejšnjemu dokončanju gradnje;

10. april – na sestanku s predstavnikom podjetja Rune smo se dogovorili o programu nadaljnjih priklopov, tehničnem reševanju belih lis in asfaltiranju prekopov cest;

12. april – smo skupaj z vami izvedli množično čistilno akcijo po celotni občini, hkrati pa smo ob sprehajalni poti ob Drtiščici zasadili sto sadik lipe;

15. april – obiskal sem gradbišče nove čistilne naprave v Moravčah, kjer me je po njem popeljal vodja Pavle Hevka; gradnja je približno na polovici – Moravče imajo 1000 prebivalcev, čistilna pa bo do konca jeseni zgrajena za 2000 enot;

17. april – tega dne smo skupaj obeležili pet let od tega, ko je Občina Moravče pridobila lastništvo nad Cegunco in jo v nadaljevanju zaupala v upravljanje Društvu krajanov Tuštanj;

22. april – ob 80-letnici okupatorjevega zločina sem položil venec na grob padlim partizanom nad Češnjicami pri Moravčah; pred dnevom upora proti okupatorju pa sem položil venec tudi k spomeniku padlim v 2. svetovni vojni v Parku slovenske samostojnosti v Moravčah;

23. april – z direktorjem podjetja V3 sem podpisal pogodbo za gradnjo kanalizacijskega omrežja Češnjice pri Moravčah;

25. april – udeležil sem se maše zadušnice za umrlega papeža Frančiška, ki jo je daroval moravški župnik Kancijan in se poklonil temu velikemu možu;

28. april – vas, občanke in občane Občine Moravče, sem znova povabil, da me v okviru programa »Direkt do župana« lahko vsako jutro med 7. in 8. uro obiščete brez predhodne najave in se pogovorimo, kako lahko pomagam;

1. maj – jubilejno 30. prvomajsko srečanje na Cegunci v odlični organizaciji prizadevnih članov Društva krajanov Tuštanj;

5. maj – redni pregled gradbišča doma starejših občanov in nove lekarne v Moravčah: na Domu je končano prek 90% vseh del, potekajo finalna dela v notranjih prostorih in inštalacija opreme; tri četrtine sob za varovance doma je že dokončanih; nova lekarna je tako rekoč končana in še v tem mesecu bo vgrajena notranja oprema; prav tako se zaključujejo zunanji prostori okrog doma in nova parkirišča;

9. maj – s skromno slovesnostjo smo obeležili 80-letnico dokončne osvoboditve Moravč in dan zmage, ki je danes tudi dan Evrope.

Nadzorujte me ...

Poleg vsega, o čemer vam poročam, pa je **moja glavna naloga, da se vsakodnevno spoprijemam z vašimi realnimi, neposrednimi problemi** in jih skušam čim prej čim bolj kvalitetno in čim ceneje rešiti. Ti razvojni problemi izhajajo iz naše zaveze, da življenje na Moravškem naredimo boljše, da ustvarjamo novo bolj razvito družbo že tu in zdaj, kjer je to le mogoče. Povečini se kar strinjamo, da je boljše življenje mogoče in poznamo razvojno smer, zato ne potrebujemo vremenoslovca, da bi vedeli, kam piha veter ali da bi nam kdo z države

Spoštovane občanke in občani občine Moravče,

vstopamo v mesec junij, ki nam med drugim prinaša dva pomembna dogodka.

Ob **zaključku šolskega leta** vsem šolarjem, dijakom in študentom želim uspešen

zaključek šolskih obveznosti ter mirne, sproščene in varne počitniške dni.

Vsem občankam in občanom pa iskreno čestitam ob **dnevu državnosti**. Vabim vas, da se nam pridružite na občinski proslavi na predvečer praznika, da ta, pomemben dan za našo domovino, praznujemo in počastimo skupaj.

Dr. Milan Balažić, Župan

kazal pravo pot. Že danes srečujem veliko kreativnih ljudi iz naše doline, ki ustvarjajo pogoje za življenje, kot si ga želimo. Seveda ne gre vse po maslu: ko spreminjamo obstoječe razmere, tega ne moremo početi po mili volji in v okoliščinah, ki bi si jih sami izbrali. Izhajamo iz tradicije, iz tega, kar je neposredno navzoče, dano in podedovano.

Dokler sem župan, bi rad naredil čim več, saj se zavedam, da bodo politične zdrahe hitro pozabljene – kar bo ostalo, pa bodo uresničeni projekti, ki bodo še dolgo koristili našim občankam in občanom. Če grem prepočasi, me porinite naprej, če se zmotim, me popravite, če česa ne vidim, me opozorite, predvsem pa me nadzorujte. Moja naloga je ubogati in izvrševati vaša navodila. Imeti županovo moč zame pomeni, da sem podrejen vašim usmeritvam, da zgolj izvršujem naloge, ki so mi bile dane. Župan je izvoljen z namenom, da izvršuje voljo ljudi – vašo voljo. Pri tem nisem vseveden, ne zmorem uresničiti takoj vsega, kar bi rad. Če v politiki nisi pozoren, se hitro znajdeš v močvirju ali pa te kot muho ujamejo v razne nastavljene mreže.

Odprt sem za vsako pametno kritiko; moje delo nadzoruje pet državnih institucij, občinski svet in nadzorni odbor. Ker delamo prizadevno in po zakonu, ni na naše delo s strani nadzornih institucij nobenih resnih pripomb. Bom pa samo zamahnil z roko na vse umazane izmišljotine, laži in blatenja razvpitega svetnika, za katerega je v prejšnji številki Novic nova častna občanka Ljudmila Novak po resnici povedala, da gre za »zlonamerno in škodljivo delovanje kolovodje, ki še danes uporablja enake metode škodovanja.« Na vas je, da iz občinskega sveta pomečete staro pokvarjeno in nesposobno moravško politiko, pa bomo zanesljivo hitreje napredovali. Njihovih polen pod noge sem dobil že za grmado. Ker sodi po sebi, ta stara propadla politika razglašča: »Lopovi smo mi vsi.« Dokler sem župan, ti škodoželjni politikanti ne bodo odločali o ničemer.

Z zdravo kmečko pametjo ...

Pri poštenem prizadevanju za razvoj Moravške doline zelo pomagajo izkušnje, volja za akcijo, pogum in uporaba razuma – lahko bi rekli kar preizkušene kmečke pameti. Da bi pomagali sebi in drugim, velja tudi družbeno in politično odrasti in razsvetljeno delovati, ne pa čepeti za svojimi štirimi stenami, kritizirati vse živo, storiti pa nič. Ali kot je pred več kot dvema stoletjema povedal znameniti nemški filozof Immanuel Kant: »Nedoraslost je nezmožnost posluževati se svojega razuma brez vodstva po kom drugem, krivda za to nedoraslost pa je lastna, če vzrok zanjo ne zadeva pomanjkanje razuma, temveč odločnost in pogum, da bi se ga človek posluževal brez tujega vodstva. Bodi pogumen, poslušaj se svojega lastnega razuma.« Že kot držav-

ljani Slovenije samo poklicani k uveljavljanju svojih pravic in spoštovanju dolžnosti, biti poleg tega še Moravčan, pa je glede na našo slavno zgodovino poseben privilegij in čast.

Demokracija ni idealna vladavina od ljudi za ljudi, saj je v njej najti vse preveč najmočnejših zasebnih interesov, moči in strasti. To vidimo predvsem na državni ravni, medtem ko na občinski pri odločanju med volitvami vendarle sodeluje takšno število ljudi (naj gre za zbor vaških skupnosti, občne zборе, gradbene odbore itn.), da lahko rečemo, kako lokalna demokracija v glavnem kar izpolnjuje svoje poslanstvo. Seveda bi bilo še veliko bolje, če bi v proces odločanja vstopilo še več vas, naših občank in občanov, saj gre pri demokraciji znotraj občine na koncu za naše življenje, naše okolje, varnosti in interese. Nikoli vas ne bom nehal vabiti k temu sodelovanju, kajti le skozi moč vaših interesov se oblikuje dobra občinska oblast, ki izpolnjuje razvojne projekte za boljše in udobnejše življenje nas vseh na Moravškem.

In sodelovanjem

Po mojem mnenju demokracija ni oblika življenja posameznikov, ki so posvečeni samo svojim zasebnim užitek. Prej se je potrebno izogibati takšni privatizaciji, saj je občina tu zato, da odpira javni prostor s skupnimi ali vsaj večinskimi interesi, kjer smo vsi enaki. To seveda še zdaleč ne pomeni, da občina ni tu za vse potrebe občank in občanov – te so na prvem mestu in kar je v naši moči, v okrilju pooblastil občine, tudi pospešujemo reševanje raznoraznih vlog, potrdil, soglasij itn. Žal pa ima še vedno večino zadev v rokah država in pred njo nimamo kaj več moči kot vi sami. Trudim se to spremeniti, ampak gre počasi in na trdo. Pa nič ne de.

Takrat sam sebi rečem, kar svetujem tudi vam: govorite, kar mislite; izrazite svoje želje in zahteve, do katerih imate pravico – vsaj enako pravico kot drugi; hodite pokončno in z dvignjeno glavo gledajte naprej; drznite si biti zahtevni – do sebe in do drugih; s seboj ravnajte kot z nekom, ki je vreden spoštovanja in so ga drugi dolžni vsaj poslušati; ko se čutite majhne, poražene, ponižane ali zatirane, govorite samo to, kar vas dela močne; v razvijajoči zgodbi Moravške – pa tudi širše – imate življenjsko pomembno vlogo, ki jo morate odigrati. Če imate občutek, da nimate nobenega vpliva na dogajanje, da ste izključeni iz procesov odločanja, torej iz življenja, ne pa tudi od plačevanja davkov, kriz in lumparij, potem moramo skupaj nekaj spremeniti. In k temu vas vabim.

Več glav več ve. Sodelujmo. Pogovarjajmo se. Ko se po pameti nekaj skupaj odločimo, potem sledi izvedba. Tako preprosto je to.

Uspešna čistilna akcija in posaditev dreves ob Drtijiščici

V soboto, 12. aprila 2025, je bila na območju celotne občine Moravče uspešno izvedena čistilna akcija, ki se je je udeležilo veliko število občanov in občanov in s tem poskrbelo za naše skupno čistejše okolje. Sočasno s čistilno akcijo je ob sprehajalni poti ob Drtijiščici potekala **posaditev sto sadik lipe**, ki bodo polepšale priljubljeno sprehajališče. Prvo sadiko lipe je zasadil župan Občine Moravče dr. Milan Balažic.

Gradbišče nove čistilne postaje v Moravčah

Župan Občine Moravče dr. Milan Balažic je 15. aprila skupaj z v. d. direktorice občinske uprave Petro Pergar obiskal gradbišče nove čistilne naprave v Moravčah. Sprejel ju je vodja gradbišča

in predstavnik izvajalca Godina d. o. o. Pavle Hevka. Gradnja poteka po načrtu: novi veliki usedalni bazeni so tako rekoč končani, zdaj se začne gradnja prostora, v katerem bo nameščena čistilna naprava. Ta bo imela kapaciteto 2 000 enot, kar je še enkrat več kot stara čistilna naprava in bo zadoščala za prihodnjo rast občinskega središča, ki je preseglo 1000 prebivalcev, pa tudi za priklop kanalizacije iz Češnjic pri Moravčah. Odprtje nove čistilne naprave in začetek delovanja je predviden proti koncu tega leta.

Župan sprejel ministra za solidarno prihodnost Simona Maljevca

Župan Občine Moravče dr. Milan Balažic je 9. aprila 2025 sprejel Ministra Vlade Republike Slovenije **Simona Maljevca**. V pogovoru, kjer so sodelovali tudi direktorica Doma starejših občanov **mag. Nataša Zalokar**, direktorica občinske uprave **Petra Pergar**, svetnik **Stane Ravnikar** in **dr. Nina Krajnik**, so se dotaknili gradnje Doma starejših občanov v Moravčah, namestitvi varovancev in pridobivanju delovne ekipe. Minister je zagotovil svojo polno podporo celotnemu projektu in povedal, da bo sam bdel nad zaključkom gradnje doma. Potem so si skupaj ogledali gradbišče doma, kjer so jim vodja gradbišča in glavna projektantka predstavili celoten dom. Pri tem so povedali, da gre za enega najuspešnejših primerov gradnje takšnega objekta, ki je lahko za vzor tudi drugje. Dom bo sprejel 79 varovancev, predvidoma pa bo svoja vrata odprl letos jeseni.

Podpisana pogodba za gradnjo kanalizacije v Češnjicah pri Moravčah

Župan Občine Moravče dr. Milan Balažič je 23. aprila 2025 z direktorjem podjetja V3 gradnja in inženiring d. o. o. iz Ljubljane Zoranom Vučkovičem podpisal pogodbo za gradnjo kanalizacijskega omrežja v Češnjicah pri Moravčah, ki bo vezano na novo čistilno napravo v Moravčah. Vrednost pogodbe je 1.170.000 evrov oziroma 1.427.000 skupaj z DDV. Uvedba v delo se v skladu s podpisano pogodbo začne v 5 dneh po veljavnosti pogodbe. Projekt gradnje mora biti končan v roku 11 mesecev od podpisa pogodbe. Po županovih besedah bo tako sodobno urejena še ena večjih aglomeracij prebivalstva v Moravški dolini, naslednje na vrsti pa so Vrhpolje z Javoršicama.

Župan se je sestal s predstavnikom podjetja Rune: nadaljevanje priklopov in asfaltiranje cest

Župan Občine Moravče dr. Milan Balažič se je 10. aprila 2025 sestal s predstavnikom podjetja Rune, ki mu je podal kratko poročilo o gradnji optičnega omrežja v občini v zadnjem mesecu: zaključuje se posamezne ulice po Moravčah, optični kabel se vleče na Katarijo in prek Grmač, končane so priprave na gradnjo optike v Spodnji in Zgornji Javoršici,

prav tako je vložena vloga za uporabo obstoječih vodov na območju Limbarske gore in Hrastnika. Prekopane ceste po občini se bodo začele asfaltirati in sanirati po 5. maju.

Občina
Moravče

Financira
Evropska unija
NextGenerationEU

NAČRT ZA
OKREVANJE
IN GORPNOST

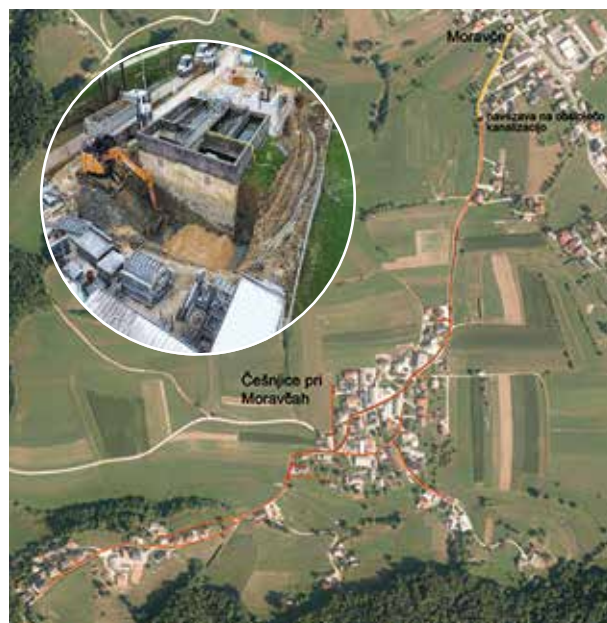
Gradnja kanalizacije Češnjice pri Moravčah z nadgradnjo komunalne čistilne naprave Moravče

V okviru obsežnega komunalnega projekta se je konec leta 2024 pričela 1. faza, ki zajema nadgradnjo komunalne čistilne naprave Moravče. Dela potekajo skladno s terminskim načrtom, poskusni zagon nadgrajene čistilne naprave pa je predviden proti koncu leta 2025.

Dne 19. maja 2025 smo pričeli z 2. fazo projekta, ki vključuje izgradnjo kanalizacije v naselju Češnjice pri Moravčah. V tej fazi bo zgrajeno kanalizacijsko omrežje, preko katerega se bo komunalna odpadna voda odvajala v obstoječo javno kanalizacijo in nato do čistilne naprave Moravče. Z izvedbo tega projekta bomo zagotovili ustrezno in varno odvajanje odpadnih voda, kar bo pripomoglo k preprečevanju onesnaževanja tal in vodnih virov ter pomembno prispevalo k varovanju zdravja ljudi.

Zaradi izvajanja del bodo vzpostavljene tudičasne zapore cest v naselju Češnjice pri Moravčah in na Masljevi cesti. O vseh podrobnostih boste sproti obveščeni s strani JKP Prodrik. Za vašo strpnost in razumevanje v času del se vam že vnaprej lepo zahvaljujemo.

Vaša Občina Moravče

Dan upora proti okupatorju: 30. obletnica smrti narodnega heroja Janeza Učakarja

24. aprila 2025, pred praznikom upora proti okupatorju, je župan Občine Moravče dr. Milan Balažic položil venec pred spomenik padlim moravškim partizankam in partizanom v drugi svetovni vojni. V Parku slovenske samostojnosti v središču Moravč sta ga spremljala podžupan Marko Kladnik in občinski svetnik Stanislav Ravnikar. Ob tem se je v nagovoru spomnil 30-letnice smrti polkovnika Janeta Učakarja, partizanskega komandanta in narodnega heroja: »Rodil se je v zaselku Pristava pri Limbarški gori. Izučil se je za krojača in sodeloval v delavskem gibanju. Avgusta 1941 je odšel v partizane. Po aretaciji je iz taborišča Gonars pobegnil in na Primorskem vodil odpor proti okupatorju. Sodeloval je v bojih za osvoboditev Čedad in Vidma. Osemkrat je bil ranjen, od tega trikrat težje. Po vojni je

delal na visokih položajih v jugoslovanskih obveščevalnih službah. Po upokojitvi leta 1966 je organiziral slovensko Teritorialno obrambo in bil njen komandant za ljubljansko pokrajino.« Slava padlim za slovensko domovino. Naj se ne ponovi!

80-letnica dokončne osvoboditve Moravč

Župan Občine Moravče dr. Milan Balažic je 9. maja 2025, ob 80-letnici dokončne osvoboditve Moravč izpod nemške okupacije, v Parku slovenske samostojnosti položil venec k spomeniku osvoboditeljem, narodnemu heroju Jožeta Klanjška – Vasje iz Drtije, komandantu slavne 14. divizije. V delegaciji Občine Moravče sta ga spremljala podžupan Marko Kladnik in občinski svetnik

Stanislav Ravnikar. Moravško dolino so v času okupacije sicer nekajkrat osvobodili moravški partizani, vendar so se pred premočnim sovražnikom umaknili na hribovito obrobje Moravške doline. 9. maja 1945, na dan dokončne osvoboditve Moravč, je po zgodovinskih dokumentih vse minilo mirno, zvečer pa je pri vseh cerkvah na moravškem slovesno pritrkavalo. Ta dan danes praznujemo kot dan zmage, pa tudi kot dan Evrope.

Ob 80-letnici okupatorjevega zločina

Župan Občine Moravče dr. Milan Balažic je 22. aprila 2025 k spomeniku padlim partizanom v gozdu nad Češnjicami položil venec. Spremljal ga je občinski svetnik Janez Vidic. Po minuti molka je zbrane nagovoril, da je za našo skupno prihodnost pomembno, da se spominjamo vsenarodnega upora proti fašističnemu okupatorju, ki nima nič skupnega s partijsko revolucijo. Slovenke in Slovenci so se pogumno zoperstavili okupatorju in na koncu slavili zmago, ki je položila prvi temelj za poznejšo razglasitev samostojne Slovenije.

Bivši župan Martin Rebolj in bivši podžupan Roman Cerar sta hotela preprečiti gradnjo doma starejših občanov v Moravčah

Okrožno državno tožilstvo zavrlo kazenski ovadbi stare moravške politike proti županu dr. Milanu Balažicu

BESEDILO: PISARNA ŽUPANA

O krožno državno tožilstvo v Murski Soboti je 30. aprila 2025 sprejelo sklep, da kazenski ovadbi proti županu Občine Moravče dr. Milanu Balažicu in bivšemu direktorju občinske uprave dr. Ivanu Kendi ZAVRŽE, ker ni bil podan utemeljen sum, da bi storila naznanjena kazniva dejanja. Kazensko ovadbo so najprej 27. oktobra 2021 vložili svetniki Liste župana (!) Martina Rebolja in Martin Rebolj sam, 13. februarja 2023 pa jo je vložil tudi Roman Cerar. Kazenski ovadbi sta županu dr. Milanu Balažicu očitali, da naj bi storil kaznivo dejanje zlorabe uradnega položaja in uradnih pravic, kaznivo dejanje oškodovanja javnih sredstev, kaznivo dejanje nevestnega dela v službi in kaznivo dejanje preslepitve pri pridobitvi in uporabi posojila.

V sklepu Okrožnega sodišča je na 15 straneh obrazloženo, zakaj je okrajna državna tožilka zavrгла kazenske ovadbe. Med drugim je navedeno, da je Občina Moravče po navodilu župana dr. Milana Balažica leta 2019 upravičeno prekinila sodelovanje z direktorjem in lastnikom družbe Comett Matjažem Čampo, ker ta družba, ki je takrat posedovala državno koncesijo, ni imela finančnih sredstev za izgradnjo doma starejših občanov v Moravčah. Zbrana dokumentacija ni potrdila očitka Romana Cerarja, da naj bi bil eden izmed osnutkov medsebojne pogodbe neugoden za družbo Comett, tako da bi naj bil to razlog, da družba ni sklenila te pogodbe.

Prav tako je tožilstvo zavrnilo očitke obeh prijaviteljev, da je pri prodaji zemljišč za gradnjo in poznejšem ponovnem nakupu prišlo do nepravilnosti. Potrdilo pa se je, da je bivši župan Martin Rebolj poskušal ovirati projekt gradnje doma tako, da je k oddaji ponudbe nagovoril Janeza in Andrejko Jančigaj z neresnico, da se bo na zemljiščih, namenjenih gradnji doma, gradilo stanovanja. Za neresničen se je izkazal tudi očitek Romana Cerarja, da naj bi župan dr. Milan Balažic Andrejki Jančigaj obljubil redno zaposlitev v moravškem vrtcu, če ta umakne svojo ponudbo. Ta je bila umaknjena, ker zakonca Jančigaj nista imela interesa, da bi gradila dom starejših občanov. Župan jima je namreč pojasnil, da se bo na teh zemljiščih gradil izključno dom, ne pa stanovanja.

Družba MGC Bistrica iz Domžal je dvakrat neuspešno poskušala pridobiti državno koncesijo za gradnjo moravškega doma. Razlog za to je bila neustrezna dokumentacija, ki je nastala v času, ko je bil župan še Martin Rebolj in je ta ni dal strokovno preveriti. Tožilstvo ugotavlja, da je Občina Moravče po navodilih župana dr. Milana Balažica upravičeno razdrila pogodbo z MGC Bistrica in se s pogajanji dogovorila za minimalno odškodnino. Z nizko odškodnino se je Občina Moravče izognila dolgotrajnemu sodnemu postopku in posledičnim visokim

stroškom; prav tako je župan s tem preprečil, da bi poteklo gradbeno dovoljenje. Hkrati pa je župan dr. Milan Balažic zavaroval že vložena proračunska sredstva v projekt gradnje doma, ki jih je Občina vložila še v času županovanja Martina Rebolja, ta pa kljub temu v več kot desetletju ni začel graditi dom.

7. julija 2022 je bila Občina Moravče tako spet vpisana v zemljiško knjigo kot lastnica zemljišč, z družbo Savaprojekt pa sklenila izvensodni dogovor, na podlagi katerega je ta družba brezplačno odpravila napake v projektni dokumentaciji. Že pred tem je 8. marca 2022 Občina Moravče z Ministrstvom za delo sklenila dogovor in župan dr. Milan Balažic ter minister Janez Cigler Kralj sta podpisala pismo o nameri gradnje državnega doma starejših občanov v Moravčah. Gradnja se je tako začela decembra 2022, le dva dni pred iztekom gradbenega dovoljenja.

Tožilstvo na koncu sklene, da je župan dr. Milan Balažic pravzaprav rešil situacijo in s svojim delovanjem omogočil začetek gradnje doma. Po pregledu obsežne dokumentacije se je izkazalo, da se sum storitve očitanih kaznivih dejanj ni potrdil. Ovadbe, ki jih še posebej serijsko vlaga Roman Cerar, so vse po vrsti padle. Kar pomeni, da vse, kar je kjerkoli kadarkoli trdil o delu župana in Občine Moravče, ni res. Ob tem se sklicuje na to, da zastopa voljo ljudi (vedno je zastopal samo svoj lastni interes), da želi nadzorovati delo občine (vedno je samo oviral delo občinske uprave), da mu je za napredek občine (nikoli ni naredil nič za občanke in občane), da predstavlja vse Moravčane (živi v svojem svetu iluzij in laži).

Župan je v svoji izjavi ob zavrženju kaznivih ovadb povedal, da se v Občini Moravče gradi in izvajajo projekti kot še nikoli poprej. Dve kolovodji bivše propadle moravške politike vseskozi poskušata te projekte ustaviti, pri čemer ne izbirata sredstev. Potem je nadaljeval: »Bivši župan Martin Rebolj in bivši podžupan Roman Cerar sta naredila vse, da bi preprečila gradnjo Doma starejših občanov v Moravčah.

Občankam in občanom naše občine sta hotela zahrbtno vzeti dom, za katerega sem se leta močno prizadeval. Kazenske ovadbe so del njunega destruktivnega in škodljivega ravnanja, ki si ga lahko vsak ogleda na posnetkih sej Občinskega sveta ali na spletni strani Cerarja in kažejo na zavestno ustvarjanje razkola in škode za skupnost. Rebolj vztraja v politiki kljub jasnemu sporočilu volivcev, da si njihovega zaupanja več ne zasluži, medtem ko Cerar s svojo politiko uveljavlja ozke osebne interese, ki niso v korist širše skupnosti. Vsi njuni poskusi, da bi preprečila gradnjo doma in jo pozneje, ko se je ta začela, na vse načine ovirala, so padli v vodo. Vse njune izjave so se izkazale za navadne laži in manipulacije z ljudmi. Ker jima v njunem času ni uspelo začeti graditi doma, sta se trudila, da tudi meni ne bi uspelo. Zdaj, ko je vse jasno, bi ju lahko tožil za krivo ovadbo, saj sta vedela, kako v resnici stojijo stvari. Toda z njima si ne želim mazati rok. Naj svojo sodbo povejo moravški ljudje in ju pošljejo tja, kamor spadata – v zgodovino, ne pa v Občinski svet, kjer še zdaj delata škodo. O meni kot županu pa so in bodo še naprej govorila samo dejanja in rezultati dela.»

5 let od prenosa Cegunce v upravljanje Društva krajanov Tuštanj

17. aprila 2025 sta župan Občine Moravče dr. Milan Balažic in predsednik Društva krajanov Tuštanj Franci Cerar s skromno slovesnostjo obeležila peto obletnico od tega, ko je Občina Moravče pridobila lastniške pravice nad področjem Cegunce, hkrati pa je bil sklenjen dogovor, da se upravljanje s tem prostorom prenese na Društvo krajanov Tuštanj. Oba sta izpostavila, da je prav ta dogovor in poznejši podpis pogodbe omogočil, da se Cegunca razvija kot turistično in športno-rekreativno področje, ki ima ob nekaj dodatnih vlaganjih in prizadevnih članih društva pred seboj še lepo prihodnost. Sodelovanje med Občino in društvom sta ocenila za odlično, še posebej pri največjem vsakoletnem dogodku, tradicionalnem praznovanju 1. maja, praznika dela.

Gradbišče doma starejših občanov v Moravčah: prehod k zaključnim delom

Župan Občine Moravče dr. Milan Balažic je 5. maja 2025 znova opravil redni pregled gradbišča doma starejših občanov v Moravčah. Končano je prek 90% vseh del, potekajo finalna dela v notranjih prostorih in inštalacija opreme. Tri četrtine sob za varovance doma so že dokončane. Prav na dan pregleda – po priklopu na toplotno ogrevanje – poteka priklop objekta na električno energijo. Sosednja nova lekarna je tako rekoč končana in še v tem mesecu bo vgrajena notranja oprema. Prav tako se zaključujejo zunanji prostori okrog doma in nova parkirišča. Župan je izrazil veliko zadovoljstvo nad videnim napredkom in gradbincem zaželel uspešno nadaljevanje in dokončanje gradnje doma starejših občanov, na katerega bomo lahko občanke in občani Moravč po dolгих letih čakanja upravičeno ponosni. Župan je zaključil pregled z besedami: »Eden najlepših in najsodobnejših domov v Sloveniji bo navkljub veliko polen pod moje noge kot županu s strani stare moravške politike končan v roku, se pravi, letošnjo jesen. Ko so vodili občino, jim 15 let ni uspelo začeti gradnje doma starejših občanov, mi pa ga bomo navkljub njihovem stalnemu oviranju zgradili v dveh letih. Moravški ljudje to dobro vedo.«

Pojasnilo in opravičilo

Ob podelitvi občinskih nagrad Občine Moravče je pri obrazložitvi priznanja pri Nini Dorič Majdič prišlo do manjših tiskarskih napak pri navajanju njenega poklica/izobrazbe in pri opravljanju njenega dela, zato v nadaljevanju objavljamo popravek:

* Nina Dorič Majdič je po končani Srednji šoli za oblikovanje in fotografijo v Ljubljani nadaljevala študij na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani na oddelku za restavracijsko umetnost.

* Vodila je številna konservatorsko - restavracijska dela, med drugim je svetovala pri obnovi Marijine cerkve na Hribcah, kjer je restavrirala 14 slik Križevega pota ter sodelovala pri prenovi notranjosti cerkve.

Za neljubo napako se opravičujemo.

V imenu predlagateljev, urednica.

470 let od prvega zapisa o lovu v Moravški dolini

V soboto, 10. maja 2025, je župan Občine Moravče dr. Milan Balažič skupaj z moravškimi lovci obeležil 470 let od prvega zapisa lova v Moravški dolini. Lov je sicer star kot človeštvo in v prazgodovini se je ledenodobni lovec na Moravškem večinoma preživljal z divjačino.

V srednjem veku so se lova polastili graščaki enajstih moravških gradov. **Najstarejši zapisnik o lovu izvira od Ivana Lesarja, graščaka v Belneku, na katerem je datum 10. maj 1555.** Graščakom moravški ljudje niso pustili vse divjačine, saj je bil ravbšic (krivolov) zelo razvit. V moderni dobi leta

1946 ustanovljena Lovska družina Moravče prizadevno skrbi za divjad, saj z odmerjenim odlovom varuje favno in floro Moravške doline in s tem preprečuje večjo škodo na kmetijskih površinah. To je še toliko pomembnejše, ker se po besedah predsednika moravške lovske družine **Francija Levičnika st.** v zadnjih letih na našem koncu spet pojavlja večje število šakalov, pa tudi kakšen volk. Župana so v delegaciji spremljali podžupana **Marko Kladnik** in **Nataša Lipovec** ter svetnika **Janez Vidic** in **Stanislav Ravnikar**.

Moravče smo mi vsi

V zadnjih Novicah iz Moravške doline je župan dr. Milan Balažič brezobzirno seciral Občinski svet, njegova ocena duševnega stanja svetnikov pa je prava mojstrovina samozaverovane retorike. Namesto da bi spodbujal sodelovanje in iskal skupne rešitve, raje meče senco dvoma na razsodnost svetnikov, kot da je sam edini razsvetljen um v občini Moravče. Njegove besede o »duševnem stanju« bolj kot stanje v Občinskem svetu odražajo njegovo lastno razpoloženje in nestrpnost do drugačnih mnenj. Morda bi se župan Milan Balažič vprašal, ali ni ravno njegov pristop, poln sarkazma in vzvišenosti, tisti, ki na sejah ustvarja nemir in poglablja razdore. Kot je dejal Albert Einstein: »Kdor hoče voditi, mora najprej razumeti.« Razumeti pa ne pomeni omalovaževati ali postavljati psiholoških diagnoz. Občinski svetniki nismo županovi podaniki, ampak izvoljeni predstavniki, ki zastopamo voljo ljudi – tudi tistih, ki se z županom ne strinjajo. Namesto besednih provokacij bi lahko ponudil konkreten dialog, ki bi vodil k napredku občine. Njegova ironija o »zdravju« svetnikov je kot zrcalo, ki ga nezavedno drži pred seboj. Kot pravi star Kitajski pregovor: »Ko kažeš na druge, trije prsti kažejo nate.« Vodenje občine ni enosmerna ulica, ampak zahteva poslušanje, spoštovanje in kompromise. Moravčani smo naveličani županovih besednih akrobacij, ki pogosto zakrijejo pomanjkanje oprijemljivih rezultatov. Občina potrebuje vodjo, ki združuje in blesti v dejanjih.

Občinski svetnik Roman Cerar

Zaradi presežka besed zaključeno predhodno. Zadnji stavek je skrajšan.

Ko zadiši po knjigi

ZAPISE ZBRALA **mag. KATARINA PETERC**

Bralci bralnih skupin Krajevne knjižnice Daneta Zajca vam priporočajo v branje naslednje knjige:

Mary Shelley Frankenstein

V sodobnem času, v poplavi novih in novih romanov, je včasih kar poživljajoče seči po starejši klasiki. Še posebej takrat, kadar je roman sprožil vrsto podobnih zgodb.

Mary Shelley (1797–1851) se je med potovanjem po Švici v družbi Shelleya in Byrona utrnila ideja, da bi vsakdo izmed njih napisal zgodbo o nadnaravnem. Uresničila jo je edino Mary in nastala je zgodba o znamenitem Frankensteinu.

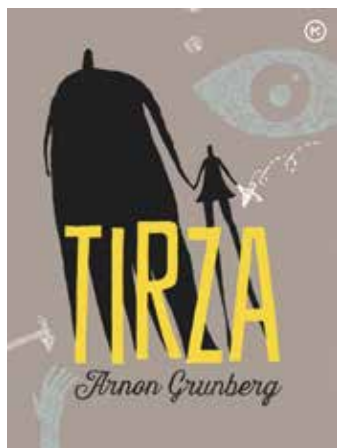
Mnogi ob imenu Frankenstein pomislijo na pošast, vendar je to znanstvenik, ki se v svoji veliki vnemi za znanost in nova odkritja odloči, da se bo igral Boga. Odkrije skrivnost oživljanja mrtve stvari in ustvari grozljivo pošast. Sprva je bitje dobro, toda njen videz v ljudeh vzbudi grozo in odpor. Ker ga okoličar ne sprejme, začne terorizirati vse okoli sebe, dokler ne uniči vseh, tudi Viktorja Frankensteina.

Roman je postal ena temeljnih del znanstvene fantastike in žanra »gotških« srhljivk. Že v času izida je bil deležen velikega uspeha, še poseben razcvet pa je zgodba dosegla s prihodom filma.

Pripovedovanje o drugačnosti in njenem sprejemanju, pa o moči, iz katere se rodi zlo, če je ne uporabiš pravilno in v dobre namene, je lahko tudi osnova za razmišljanje o sodobnih nemirnih časih.

Darka Hlaj

Bralni klub Drevored besed

Arnon Grunberg Tirza

Jörgen Hofmeester v poznih petdesetih letih ugotovi, da mu je življenje ušlo iz rok. Žena je spet odšla, vendar se tokrat ni vrnila takoj, izgubil je službo in ostali sta mu le še hčeri. Nekako so se znašli brez žene in mame, dokler se po nekaj letih ta le ne vrne, vendar njen prihod vnese v ustaljeno rutino samo nemir. Jörgen postaja vedno bolj posesiven do hčerk in tako starejša zapusti dom. Tako mu ostane samo še mlajša, Tirza,

Toda očetova ljubezen se kmalu sprevrže v čisto obsedenost, ki je Tirza ne prenaša. Zateče se v svoj svet, spopada se z anoreksijo, oče pa jo s svojo ljubeznijo dobesedno duši. Ko tudi Tirza ne zmore več, se odloči, da bo odšla v Afriko s fantom, in po veliki poslovilni zabavi res odideta. Oče skuša nekaj časa živeti brez nje,

vendar je hrepenenje po hčeri premočno in gre za njo v prepričanju, da jo bo našel in bo spet del njegovega življenja. Toda roman se ne konča tako, kot pričakujeta oče in bralec.

Arnon Grunberg (1971) velja za enega najpomembnejših sodobnih nizozemskih pisateljev. Roman Tirza velja za njegovo najbolj dovršeno delo, za katerega je dobil nagrado libris in zlato pero.

Darka Hlaj

Bralni klub Drevored besed

Stripi: branje za otroke in odrasle

Stripi so zgodbe, prikazane z zaporedjem slik in z besedilom, ki je običajno zapisano v oblakih. Včasih so veljali za manjvredno literaturo, danes pa vemo, da so tudi stripi lahko kakovostno čtivo, na katerega prisegajo otroci in odrasli.

V februarju je bralni klub Zarja besed prebiral stripe. Pogovarjali smo se o vsebini, načinu pisanja, vrsti in velikosti pisave, kakovosti stripov.

Gašper Rus, Žiga Valetič Gugalnica

Gugalnica je pretresljiva zgodba o očetu, ki svoji hčerki pripoveduje o tem, kako je v mladosti zaradi

samomora izgubil očeta. Tema je običajno tabu, namen zgodbe pa je vsaj malo olajšati bolečino ob izgubi na svoje bližnje. Slednji niso bili vedno lepi spomini.

Sophie Adriansen, Mathou Namestnica

Namestnica je sprva ljubezenska zgodba o paru, ki si zaželi dojenčka. Novopečena mamica tekom pripovedi ugotavlja, da novo obdobje prinaša veliko izzivov. Razmišlja, da bi bilo lažje, če bi imela namestnico, supermamo, ki bi materinstvo obvladala z levo roko...

Anja Ravnikar

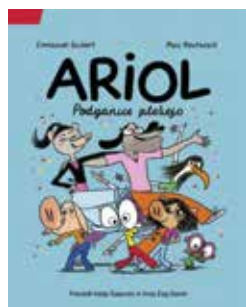
Bralni klub Zarja besed

Fotografije: **MKL, Miš založba, VigaVaga knjige, Strip.art.nica, Knjigarna Buča**

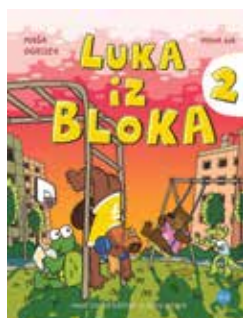

Nekateri stripi za otroke iz leta 2023, ki so v letu 2024 prejeli znak kakovosti zlata hruška:

Marc Boutavant Ariol. 10, Podganice plešejo

Miha Hančič Luka iz bloka 2

Marjan Manček O srajci srečnega človeka

Ivan Mitrevski Tristo kosmatih

Na Oljsko goro – z nahrbtniki in širokimi nasmehi

Pomladna sobota, polna korakov, storžev, igre in razgledov na zasnežene vrhove.

BESEDILO: VANDA URBANIJA, MENTORICA RAP PLANINSTVO, FOTOGRAFIJE: STANE SOKLIČ

Vsoboto, 5. aprila, smo se planinci RAP Planinstvo skupaj z vodnikoma Vando in Stanetom podali na Oljsko goro, 401 meter visoko vzpetino, ki se dviga severno od Ljubljane. Sončno dopoldne in prebujajoča se narava sta bila odlična za raziskovanje novih poti in prijetno druženje v objemu gozda.

Zbrali smo se na parkirišču OŠ Dragomelj, kjer smo si po pozdravu in kratkih navodilih optrali nahrbtnike ter se polni pričakovanj odpravili na pot. Sprva nas je pot vodila ob reki Pšati, nato pa smo po prvem križišču zavili na utrjeno gozdno pot, ki se je na začetku dokaj strmo vzpenjala. Strmino smo hitro premagali, pot se je postala položnejša, mi pa smo lahko začeli uživati v pomladnem vzdušju gozda. Ob prvih markacijah in smerokazu smo se usmerili proti vrhu. Kljub skromni višini vrh Oljske gore ponuja pravo planinsko izkušnjo – med drevesi nas je pričakala vpisna skrinjica z zvezkom, v katerega smo se z veseljem vpisali, gugalnica ter dva zvončka želja, ki sta marsikomu pričarala nasmeh na obraz.

Po okrepčilu iz nahrbtnikov smo se prepustili igri – igrali smo se skrivalnice. Sledila je zabavna tekma v nabiranju storžev. Petminutni izziv je bil poln energije, zmagovalec Avguštin pa je s 149 storži postavil kar zavidljiv rezultat. Ostali smo mu bili tik za petami, kar priča o odličnem ekipnem duhu.

Po še zadnjih zalogajih priboljškov smo se nasmejani odpravili nazaj v dolino. Pot nas je vodila po označeni gozdni poti do makadamske ceste, po kateri smo nadaljevali v smeri Domžal. Ko smo izstopili iz gozda, se nam je

odprl čudovit pogled na cvetoče travnike, obdelana polja in v ozadju zasnežene vrhove Kamniško-Savinjskih Alp.

Ob poti in ob reki smo opazovali ter poimenovali pomladne cvetlice, kot so podlesna vetrnica, pasji zob in kalužnica. V vodi smo opazili tudi nekaj žabjih mrestov – znak prebujajočega se življenja narave.

Izlet je minil v veselem in sproščnem vzdušju. Narava nam je ponudila zavetje, mir in nova spoznanja. Planinci smo se v dolino vrnili polni pozitivnih vtisov in že nestrpnost pričakujemo naslednji planinski podvig.

Grini v vrtcu v Moravčah

BESEDILO: JERNEJA IRŠIČ, FOTOGRAFIJE: KARMEN MIHELČIČ, JERNEJA IRŠIČ

Vsak teden se pri nas oglasijo, smeti naložijo in z lučkami na strehi naprejo oddrvijo. Prišel pa je tudi dan, ko so se strokovnjaki iz centra za ravnanje z odpadki pri nas oglasili kar za celo dopoldne.

Med otroki najbolj popularna maskota Grini v spremstvu gospe Tadeje in gospodje s smetarskim vozilom so se v mesecu aprilu oglasili pri nas na dvorišču in nam zelo natančno in nazorno prikazali nalaganje in odvoz smeti. Otroci so lahko spoznali vse pomembne gumbe na vozilu in ugotovili, zakaj ima zabojnik tako narejene robove – da se lahko zapne na nakladalno polico. S svojimi vprašanji so prišli do novih spoznanj in ob vprašanju gospoda, ali se jim bo kdo pridružil nekoč pri delu, so vsi navdušeno dvignili roke.

Za predšolske skupine je Grini pripravil tudi krajše delavnice. Skupaj so ponovili pravila pravilnega ravnanja z odpadki, obnovili znanje ločevanja odpadkov in reševali knjižice z nalepkami. Ob odhodu pa so otroci z velikim veseljem objeli Grinija in mu podelili »petke«.

Zahvaljujemo se podjetju JKP Prodnik d. o. o. za obisk.

Naj bo skrb za naš planet otrokom še dolgo tako pomembna in zabavna.

Veščine za življenje

Podpora otrokom v svetu, ki jih pogosto prehiteva

BESEDILO in AVTORICA FOTOGRAFIJE OZIROMA ILUSTRACIJE: ANELA OMERČEVIĆ FEJŽIĆ, šolska psihologinja in svetovalna delavka

Današnji otroci odraščajo v času, ki jim postavlja visoka merila, a jim hkrati pogosto ne daje orodij, da bi ta pričakovanja tudi zmogli uresničiti. V šoli, med vrstniki, na družbenih omrežjih in celo doma – vsepovsod se srečujejo s pritiski, da morajo biti uspešni, prilagodljivi, vedno na voljo, popolni. Ob tem pa jih notranje prevevajo močna čustva, ki jih pogosto še ne znajo ubesediti ali razumeti. Zelo pogosto se zato srečujemo z otroki, ki doživljajo občutke negotovosti, osamljenosti, strahu pred neuspehom, nizke samopodobe ali stiske, ki se na zunaj kažejo kot umik, pretirano prilagajanje, napetost ali celo agresivnost. Nekateri otroci občutijo stalen pritisk, da morajo biti »v redu«, četudi se v sebi počutijo izgnane. Drugi nimajo prostora ali jezika, da bi izrazili svoje notranje doživljanje.

Pomembnost varnega prostora za otroke

Raziskave Nacionalnega inštituta za javno zdravje kažejo na vse več psihosomatskih težav med mladostniki – nespečnost, glavobole, tesnobo, občutek izčrpanosti. A številke so zgolj odsev nečesa globljega: pomanjkanja varnega prostora, kjer bi se otroci lahko naučili razumeti sebe, postaviti mejo, prositi za pomoč, razviti zaupanje vase in v druge.

Pomembno je, da se zavedamo, da se teh veščin otroci ne naučijo sami. Tako kot se učijo pisanja in računanja, potrebujejo priložnost za učenje čustvene pismenosti, empatije, reševanja konfliktov, samoobvladovanja in gradnje odnosov. To so veščine, ki ne sodijo v učbenike, a so temeljnega pomena za uspešno, zdravo in srečno odraščanje.

Vključitev moravške šole v program Lions Quest

Zato smo se na naši šoli odločili, da v delo z učenci vključimo mednarodno priznan preventivni program

Lions Quest – Veščine za mladostnike, ki je zasnovan prav z mislijo na čustveni in socialni razvoj otrok v starosti od 11. do 14. let. Program učencem pomaga razumeti sebe in druge, razvijati sočutje, prevzemati odgovornost za svoje vedenje ter se soočiti z vsakodnevnimi izzivi na zdrav in konstruktiven način. Usmerjen je k spodbujanju zaščitnih dejavnikov in notranjih moči, ki mladostnikom omogočajo, da se lažje znajdejo v zahtevnem svetu – a ostajajo zvesti sebi. Program poteka pod okriljem priznanih mednarodnih in slovenskih institucij: Urada Združenih narodov za droge in kriminal (UNODC), Ministrstva za vzgojo in izobraževanje, Zavoda RS za šolstvo, Ministrstva za zdravje ter Nacionalnega inštituta za javno zdravje. V Sloveniji se izvaja od leta 2021, vključuje pa se v vedno več šol po državi in regiji.

Na naši šoli v programu sodelujejo učenci 6. in 7. razreda. Izvajajo ga šolske svetovalne delavke, ki so se za to dodatno strokovno usposobile. Program poteka v okviru razrednih ur in dodatnih srečanj ter traja dve šolski leti. Učenci skozi interaktivne vsebine in pogovor razvijajo ključne življenjske veščine, kot so:

- prepoznavanje in izražanje čustev,
- gradnja samozavesti in samopodobe,
- etično odločanje in reševanje konfliktov,
- spoštljivo izražanje nestrinjanja,
- sodelovanje in krepitev pozitivnih odnosov,
- postavljanje ciljev in notranja motivacija,
- obvladovanje stresa in vsakodnevnih izzivov.

Program *Veščine za mladostnike* ni namenjen zgolj otrokom, ki že kažejo vedenjske izzive ali stiske. Nasprotno – zasnovan je za prav **vsakega otroka**. Vsak mladostnik nosi v sebi nekaj dragocenega – notranji potencial, ki čaka, da ga nekdo prepozna, podpre in neguje. Potrebuje prostor, kjer je varen, slišan in spodbujen, da se razvija v ravnovesju s seboj in drugimi. Ta program ni zgolj del urnika – je **naložba v človečnost**, v razvoj **psihološke odpornosti, empatije in povezovanja**. Je most med šolskim znanjem in resničnim življenjem. Med glavo, ki razmišlja in srcem, ki čuti.

Kot starši si pogosto želimo, da bi bil naš otrok uspešen. A če pogledamo globlje, vemo, da prava uspešnost ne izhaja iz ocen ali priznanj, temveč iz notranje moči: iz občutka lastne vrednosti, zmožnosti samoobvladovanja in zgrajenih odnosov. Želimo, da zna otrok postaviti mejo. Da zna reči »ne«, ko je potrebno – in »da«, ko nekaj začuti kot prav. Da zna slišati sebe in s spoštovanjem prisluhniti drugim. Da zna zaupati vase tudi takrat, ko se sooča z neuspehom. Da zna prositi za pomoč, kadar je stiska prevelika. Da prepozna, kaj mu škoduje in zna izbrati tisto, kar ga krepi.

Zato je naše skupno delo – šole, družine in skupnosti – tako zelo pomembno. Kaj si zares želimo za naše otroke? Da bi znali, zmogli in verjeli vase.

Da bi odraščali v ljude, ki niso le uspešni, temveč predvsem **dobri, sočutni in notranje močni**.

To je temelj, na katerem lahko gradimo prihodnost.

Na velikem odru

BESEDILO in FOTOGRAFIJE:
KARMEN MIHELČIČ

»Diradi čindaro«. Tekom venčka in ob koncu so otroci poželi velik aplavz in za svoj trud in veselje do plesa in nastopanja prejeli tudi medalje. Kot vsako leto so tudi letos otroci prejeli veliko pohval s strani organizatorjev in drugih gledalcev – in to zaslužno.

Tekom meseca smo venček predstavili tudi na Občnem zboru Turističnega društva, ki nas vsako leto prijazno povabi, da z našo točko odpremo druženje. Poleg vrtčevske folklorne skupine, pa so se nam letos pridružili tudi prijatelji folkloristi iz POŠ Vrhpolje in odlično predstavili svojo točko.

V mesecu marcu smo z vrtčevsko folklorno skupino »Lilije« ponovno sodelovali na Otroškem folklornem festivalu »Pleši, pleši črni kos« v Grobljah, ki ga organizira Folklorno društvo Groblje. Letos je bil to že 6. festival, na katerem od vsega začetka sodeluje tudi naša skupina. Festival je potekal 5. marca 2025 v KD Groblje. Tokrat smo za nastop pripravili venček z naslovom »Na rajžo po ljubezen«. Otroci so vestno vadili ples, igre, pesmi in tako pričarali nepozaben nastop. Nastopili so z ljudsko »Tam dol na ravnem polju« in nadaljevali z »Potujemo v Rakit'nco«, sledil je del pesmi »Jaz pa pojdem na Gorenjsko«, igra »Marička«, »Petelinček je na goro šel«, »Trzinka«, zaključili pa so z

»Eko face v vrtcu«

BESEDILO: JANJA LEVIČNIK PODRŽAJ, FOTOGRAFIJE: NEŽA URANKAR in JANJA LEVIČNIK PODRŽAJ

Program Ekošola je mednarodni program celostne okoljske vzgoje in izobraževanja. Namenjen je spodbujanju in ozaveščanju o trajnostnem razvoju med otroki. Tudi naš vrtec je že vrsto let vključen v program »ekošola/ekovrtci«. Skozi vse leto načrtujemo in izvajamo različne dejavnosti v okviru okoljevarstvene vzgoje, v mesecu aprilu pa smo temu namenili še več pozornosti.

Spoznavali in raziskovali smo, kaj so to odpadki, kako jih ločujemo in ponovno uporabimo. Različne odpadke oz. material smo uporabili za ustvarjanje ali izdelavo različnih pripomočkov, nekateri so izdelali tudi igrače. Spoznali smo poklic smetarja. Zaposleni pri podjetju Prodnik, so nam prikazali, kako poteka odvoz odpadkov, predstavili svojo opremo, tovornjak ... Pri tem se nam je pridružil tudi Grini, ki je za najstarejše otroke pripravil delavnico.

Velikokrat za igro uporabimo naraven material, ki ga najdemo v različnih okoljih (v gozdu, parku, travniku ...). Otroci imajo možnost odkrivati nove načine in izzive otroške igre.

Obeležili smo svetovni dan Zemlje, 22. aprila 2025. Spoznali smo, katera so dobra in slaba dejanja za naš planet. Z otroki smo sadili/sejali različne rastline. V naslednjih dneh smo opazovali spremembe in se lotili že prvih opravil na našem vrtu.

V naše dejavnosti smo vključili tudi »podnebni

tek«. Izdelali smo si štafetne palice in ta dan namenili teku. S tekom, hojo ali kolesarjenjem namreč vsi lahko prispevamo k ohranjanju našega planeta.

V vrtcu se bomo tudi v prihodnje trudili, da bomo z različnimi dejanji ohranjali naš planet, pridružite se nam tudi vi!

Letovanje Vrtca Moravče v Zambratiji – morska pravljica za najmlajše

BESEDILO: NINA PUC, FOTOGRAFIJE: NINA PUC in URŠA ZAJC

Otroci iz Vrtca Moravče so v začetku maja doživeli pravo morsko dogodivščino na letovanju v sončni Zambratiji. Vse tri dni so raziskovali, se učili, spoznavali morski svet in predvsem – uživali!

Letovanje je bilo polno zanimivih dogodivščin. Razveselili smo se izleta z vlakcem, ki nas je popeljal od Katora do bližnjega Umaga, kjer smo si ogledali mesto in obmorsko dogajanje. Eden izmed vrhuncev pa je bil gotovo izlet z ladjo s steklenim dnom. Otroci so občudovali morsko dno, se razveselili pogledov na ribe in školjke, pa tudi spoznali pravega potapljača! Ta jim je pokazal in razložil marsikaj zanimivega – v živo smo si ogledali morsko kumaro, spužvo, ježka in celo raka.

Ob obali smo vsak dan izvajali raziskovalne dejavnosti – iskali zanimive kamne in školjke in se učili spoštovati naravo. Najbolj čaroben pa je bil večer, ko nas je – ponoči, ko smo sladko spali – obiskala morska vila in nam pustila majhna darilca v copatih. Otroci so bili navdušeni!

Seveda pa ni manjkalo tudi sladoleda. Vzdušje je bilo ves čas odlično. Otroci so bili zelo pogumni, veseli in brez domotožja, za kar gre velika zahvala izjemni ekipi spremljevalcev: Urši Zajc, Simoni Uštar, Meti Pergar, Nini Puc, Martini Urbanija, Gregorju Klopčiču, Alji Jereb in Metodi Vesel. Hvala dragi starši, da ste nam zaupali vaše otroke. Skupaj smo ustvarili spomine, ki bodo otrokom ostali za vedno. Zambratija je postala naša morska pravljica.

1. maj v Češnjicah

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: BOLE MEDIC

Ob prazniku dela je Društvo krajanov Češnjice pripravilo srečanje krajanov na pikniku v središču vasi. Kot vsako leto je tudi letos nastopila Godba Moravče z zahtevnim repertoarjem. Nekaj besed sta spregovorila predsednik društva in župan dr. Milan Balažič. Prvomajsko srečanje povezuje krajanov in ohranja prijateljske vezi med njimi in prijatelji, ki se z nami udeležijo tega srečanja.

BESEDILO: VOJKA REBOLJ, FOTOGRAFIJA: ARIF

Trnovski pristan, oziroma postajališče mestnega avtobusa v Trnovem, se zdi pomemben. To je mesto, do katerega se s pomočjo prijaznih uslužbencev na postaji mestnega avtobusa v Ljubljani natančno izve, kje počakati za nadaljevanje vožnje, ko se pripelješ z

brezplačnim avtobusnim prevozom iz Moravč. Torej nekaj korakov do Bavarskega dvora, potem s »trolo« do Trnovskega pristani, nekaj korakov do Ljubljanice in tam že čaka ladjica Rečni pirati. V nadaljevanju se lahko samo veseliš, uživaš, se družiš. Čaka te plovba po Ljubljanici, razlaga o ljubljanskih mostovih, veliko hrane, pijače. Kdor to doživi, doživetje tudi ponovi. Posebno, če prideš z brezplačniki, kot večinoma starejši iz Društva upokojencev. Lahko pa jo mahneš tudi peš, približno 20 minut od avtobusne postaje. Blizu Trnovskega pristani te Rečni pirati čakajo. Vnaprej ne vemo kolikokrat, ampak ladjico bomo še obiskali, tisti bolj poskočni mogoče peš, ostali pa z avtobusom do Trnovskega pristani. Z veseljem.

Nastop v knjižnici Domžale

BESEDILO: VOJKA REBOLJ, FOTOGRAFIJA: MIRO PIVAR

Folklorna skupina Društva upokojencev Moravče je v sklopu predstavitev društev, ki jim jih Javni sklad za kulturne dejavnosti, izpostava Domžale, nudi v knjižnici Domžale, sprejela povabilo. V razmišljanju, kako bi pripravili prireditev še bolj zanimivo, smo povabili med nas zeliščarsko skupino, ki je preteklo leto praznovala 25 let delovanja. Seveda so povabilo radi prejeli in pripravili smo skupni scenarij za obe sekciji društva. V uvodu prireditve je navzoče pozdravil g. Matej Primožič, vodja izpostave JSKD Domžale. Mi pa smo se najprej postavili z moravško himno, Moravska dolina, ki sta jo zaigrala naša muzikanta. V nadaljevanju so folkloristi zaplesali dve koreografiji, vmes pa so si obiskovalci lahko ogledali in imeli razlago pri mizi z zeliščnimi izdelki. Kratko smo predstavili tudi delovanje obeh sekcij. Za nas nekaj novega – sprejeto z veseljem.

Zahvaljujemo se JSKD, izpostava Domžale in knjižnici Domžale za priložnost.

Dober občutek ob lepem sprejemu

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: VOJKA REBOLJ

Nastop, ki ga je pripravila Folklorna skupina Društva upokojencev Moravče 8. maja v Domu starejših občanov Kamnik, je bil pospremljen z obiskano dvorano in navdušenjem stanovalcev. Skupina je odplesala dve koreografiji v spremljavi harmonikarice Eme. Stanovalci so vidno uživali v plesu, zvokih harmonike in tudi v pogledu na folklorna oblačila, ki so jih zelo zanimala. Razložili smo jim, kako potekajo vaje in samo folklorno dejavnost. Zraven smo se pogovorili o naših znanih možeh: Danetu Zajcu, Primožu Peterki in Juriju Vegi, ki je hodil v moravško šolo. Vse so z zanimanjem spremljali in poudarili, da tudi sami že kaj vejo, saj so Moravče blizu. Vmes so se nasmejali nekaj prebranim šalam. Pozibavali so se ob zvokih harmonike in zapeli, ko je Ema zaigrala solo. Neka gospa je vriskala od veselja. Zdelo se je, da je bil naš nastop za dušo njim, kakor tudi nam.

Izlet v Sevnico in na Lisco

BESEDILO: VOJKA REBOLJ, FOTOGRAFIJA: ARHIV DRUŠTVA

Z avtobusom smo se odpeljali na pohodniški izlet do Sevnice. Polovica izletnikov je izstopila pri Vinski kleti Mastnak in jo ubrala po strmem pobočju na vrh gore Lisce. Povedali so, da je bila dveurna gozdna pot kar naporna. Na vrhu so bili nagrajeni s pogledom na Snežnik, Kamniško-Savinjske Alpe, Julijske Alpe, Gorjance s Trdinovim vrhom, Kum in še dlje. Utrujenim in žejnim je poleg lepega razgleda prijala tudi postrežba pred Tončkovim domom, kar so si na sončku končno tudi privoščili. Saj so grizli kolena skoraj tisoč metrov visoko. Med pohodniškim osvajanjem Lisce, se je druga polovica izletnikov odpeljala naprej do gradu v Sevnici. Sprejel jih je prelep razgled izpred gradu do reke Save, na zanimivo obliko vasi Sevnice, ki po dolžini sledi reki in z vrha vidne vlakovne konpozicije, ki spominjajo na zložene lego kocke. Tudi notranjost gradu je navdušila, predvsem protokolarno nadstropje, najbolj pa 300 let stare freske, imenovane štirje letni časi. Ogledali smo si film o gradu, ki so si ga podajali različni lastniki, oziroma so si ga prodajali. Po dveh urah ogledov in uživanja ob pogledih tudi na sevniško naravo, smo se, ta del izletnikov – nepohodnikov, odpeljali tudi mi do Tončkovega doma. Združenim

izletnikom so nam postregli s kosilom. Po kosilu smo obiskali še slaščičarno, ki slovi po torti Melanija. To smo skoraj morali poizkusiti, ali vsaj jo videti, kako izgleda. In na koncu lahko rečemo, da smo lep sončen dan, kakor nalašč za izlet, izkoristili, nekaj za kondicijo, nekaj za izobraževanje in seveda za druženje.

Taki so upokjenjski izleti. Udeleženci so rekli, da je bilo lušno in da bomo kmalu spet zbirali zainteresirane za izlet. Naj se javijo. Najprej pa se bomo srečali na pohodniškem dnevu mladosti pri lovski koči.

Zbor članov Turističnega društva Moravče

BESEDILO: DANICA JANČAR, FOTOGRAFIJA: BOJANA DORIČ

Sredi aprila smo se članice in člani TD Moravče na Planinskem domu na Ušte-Žerenk zbrali na rednem letnem Občnem zboru članov.

Za lep in vesel začetek je poskrbela Otroška folklorna skupina Lilije iz Moravč, ki jih vodi Karmen Mihelčič, na harmoniki pa jih spremlja Gregor Klopčič. Mladi plesalci so bili sproščeni in brez treme, saj so že vajeni nastopanja. Sledila jim je Folklorna skupina POŠ Vrhpolje, ki jih vodi Zdenka Wicher, na harmoniki pa daje takt Manca Tkalec. To je bil njihov prvi nastop, a se vidi, da so skupaj z mentorico vaje vzeli resno. V kostumih iz časov pred drugo vojno in z lasmi v kitkah, so nas za hip prestavili v tiste čase.

Zbor članov društva je naprej potekal po ustaljenem dnevnem redu: poslušali smo predsednikovo poročilo o celoletnem delu društva, s poudarkom na prireditvah ob pustu in veselem decembru. Sledili sta obširni poročili o folklornih skupinah in o obisku sedmih šolskih skupin – skupno čez 300 učencev – na Učno-sprehajalni poti Rača, z grenkim priokusom zaradi »vandalskega obiska« na prostoru ob Rači, kjer potekajo dejavnosti.

Razgovorili smo se o načrtu za tekoče leto, ki je v enakem obsegu kot doslej, z željo da se Veseli december ne krajša več, ker menimo, da je prireditev v prazničnem decembru, ki jo za celotno občinsko skupnost ustvarijo lokalna društva, šolske in vrtčevske skupine, glasbene skupine ... še kako potrebna in zaželena za najmlajše in vse mlade po srcu. Upamo in seveda želimo, da nam bo Občina finančno pomagala pri organizaciji. Zelo smo veseli, da se nam je pridružilo nekaj novih članic. Kot je navada, smo Občni zbor članov nadaljevali z druženjem. Snovi za pogovor o delu, kako nam je šlo, kako bi moralo biti in kako bo, nam nikoli ne zmanjka.

Limbarjevi pomladni utrinki

Kulturno izobraževalno društvo Limbar je pomladne mesece popestrilo tudi z organizacijo in izvedbo izobraževalnih in ustvarjalnih dogodkov. Tokrat vam predstavljamo dve predavanji, ki sta jih pripravila domačina, Andrej Voje in Tina Grčar Kleiwegt, ter ustvarjalno delavnico, ki sta jo pripravili in vodili Marija Lavrač in Polona Rode.

Potopisno predavanje - pod morjem okoli sveta

BESEDILO: E. PIRNAT, FOTOGRAFIJE: ANDREJ VOJE

Morski svet, poln barv, gibanja in presenečenj, se je 19. februarja 2025 preselil v sejno sobo, kjer je podvodni fotograf in snemalec Andrej Voje izvedel potopisno predavanje z naslovom *Pod morjem okoli sveta*. Številno občinstvo vseh starostnih skupin je z zanimanjem prisluhnilo

Potopisno predavanje - Madagaskar

BESEDILO: E. PIRNAT, FOTOGRAFIJE: TINA GRČAR KLEIWEGT

Poseben, edinstven, drugačen, reven in čudovit. Otok, kjer se zdi, da se je čas ustavil že mnogo let nazaj.

S temi besedami je svoje potopisno predavanje o Madagaskarju začela Tina Grčar Kleiwegt, ki je 20. marca 2025 v sejni sobi s številnim občinstvom delila svoje vtise in doživetja z afriškega otoka. Predavanje, namenjeno otrokom, mladini in odraslim, je bilo prava zakladnica zgodb, slik in osebnih doživetij s poti po enem najrevnejših, a hkrati najbolj slikovitih kotičkov sveta. Predavateljica je izjemne avtorske fotografije nadgradila s slikovitim pripovedovanjem in udeležence popeljala v življenje domačinov, daleč stran od turističnih središč. Spoznali smo vsakdan ljudi, ki kljub pomanjkanju živijo s toplino, gostoljubjem in neverjetno vztrajnostjo. Med najbolj ganljivimi so bile zgodbe otrok, družin in lokalnih skupnosti, ki s skromnimi sredstvi ohranjajo tradicijo, povezanost z naravo in neomajno voljo do življenja. Tina Grčar Kleiwegt je v sejni sobi pripravila tudi razstavo praktičnih

njegovim zgodbam in občudovalo osupljive podobe iz globin oceanov. Andrej Voje je občinstvo popeljal na popotovanje po različnih kottičkih sveta, kjer se skrivajo čudoviti koralni grebeni in domovanja najrazličnejših znanih in manj znanih morskih živali. Skozi njegove fotografije in posnetke so poslušalci lahko dobili edinstven vpogled v morsko globino, ki jo običajno občudujemo le s površja. Poleg osupljivih podob je predavanje ponudilo tudi veliko znanja – o pomenu koralnih grebenov, o tem, kako občutljiv je ta morski ekosistem, kako ga ogrožajo podnebne spremembe in onesnaževanje in o abstraktnih podobah, ki nas navdihujejo v globinah. Andrej Voje je z osebnimi izkušnjami in zgodbami iz prve roke približal skrivnosti podvodnega sveta in navdušil s posnetki bližnjih srečanj z morskimi bitji. Več informacij o Andreju Vojetu in njegovem delu najdete na: www.oceanus.si.

in umetniških predmetov, ki jih je prinesla s potovanja po Madagaskarju.

Obiskovalci so imeli tudi možnost postavljati vprašanja in izvedeti več o praktičnih vidikih potovanja, kulturnih posebnostih in izzivih, s katerimi se Madagaskar sooča danes in njegovimi naravnimi lepotami. Dogodek je navdušil tako mlajše kot starejše ter spodbudil razmislek o drugačnih svetovih in vrednotah. Predavateljica Tina Grčar Kleiweg nas bo s svojimi predavanji znova razvajala v jeseni.

Spomladanska ustvarjalnica

BESEDILO: POLONA RODE, FOTO.: POLONA RODE, MARIJA LAVRAČ

Vdruštvu KID Limbar smo med prvomajskimi počitnicami pripravili 'spomladansko ustvarjalnico' – brezplačno delavnico za otroke, starejše od štirih let, ki je na igriv način povezovala umetniško ustvarjanje in domišljijско igro.

Skupaj z otroki smo izdelovali preprosto družabno igro »ribolov«, ki ponuja veliko možnosti za zabavno igro doma ali na poti. Vsak otrok je sestavil svoj unikatni komplet barvitih ribic ali cvetov iz tršega papirja, ribiško palico z magnetom ter okrasil vrečko iz blaga, kamor lahko igro vedno znova pospravi. Tako je nastala hkrati igrača, umetniški izdelek in darilce za domov. Z malo otroške domišljije in ustvarjalnosti se lahko klasični ribolov hitro spremeni v cvetolov, državolov ali planetolov – igra namreč ponuja odprt okvir za razvijanje novih idej, pravil in načinov igranja.

Ustvarjalni popoldan smo zaključili s prijetnim druženjem ter preizkusom vseh 'ribolovov' – otroci so z veseljem preizkušali igre, ki so jih sami izdelali, in jih na koncu odnesli domov. Gotovo bodo njihovi ribolovi še dolgo vir zabave, mi pa se že veselimo novih ustvarjalnih srečanj.

TRADICIONALNO 30. JUBILEJNO SREČANJE V TUŠTANJU ZA 1. MAJ

BESEDILO: BOJANA DORIČ, FOTOGRAFIJE: VEČ AVTORJEV

^{1 2 3 8}
Tvztañ Društvo
Tuštanj krajanov naselij
Spodnjega in Zgornjega Tuštanja

S ponosom se lahko pohvalimo, da nam je zelo dobro uspela **30. jubilejna prvomajska prireditel** na Cegunci. Preudarno načrtovanje upravnega odbora **DK Tuštanj** s predsednikom **Francijem** na čelu, pridni člani, krajan in prijatelji, zvesti dobavitelji, sponzorji ... toplo in sončno vreme ter zvesti obiskovalci, so pripomogli k odličnemu zaključku.

Obiskovalce sta že na vhodu na športno rekreacijski prostor na Cegunci pričakali veliki številki 3 in 0 narejeni iz cvetlic. Naznanjali sta, da je prireditev slavnostna – jubilejna. Pred vhodom v veliki šotor, so svoje dejavnosti predstavljala domača društva: **Pletarska šola Iztoka Urbanija**, **Turistično društvo Moravče**, **Rokodelci Moravške doline** in **Društvo podeželskih žena**. Že drugič so sodelovali na prireditvi častniki **Območnega združenja slovenskih častnikov Domžale**. Poleg ogleda promocijskega materiala so za obiskovalce pripravili streljanje z lokom in zračno puško. Že v dopoldanskem času je **Pihalna godba Moravče** ter mlajša in starejša skupina mažoret **Moravške lilije** odprla prireditev. S poskočnimi prvomajskimi koračnicami so godbeniki popestrili praznik dela, mažorete pa so zaplesale in navdušile številne obiskovalce.

Organizatorji so se kot vedno potrudili in za najmlajše organizirali obilo zabave. V dopoldanskem času so zbrani otroci nestrpno pričakali animatorko **Alenko Kolman**, s katero so zapeli in zaplesali. Otroškemu ŽIV-ŽAVU sta se pridružili še maskoti Miki in Mini Miška. Tudi otroške delavnice so bile dobro obiskane in so potekale do poznega popoldneva. Tam so risali, barvali, sestavljali, lepili, se igrali različne igre in se dali poslikati po obrazu. Med mladimi obiskovalci smo kmalu lahko videli tigrčke, levčke, medvedke, princeske ... Najmlajši so lahko plezali in se spuščali po napihljivih igralih. Ko so se jih naveličali, so si privoščili še sladoled.

Ob 11. uri so se pri gostilni Soklič v Zalogu pod Sveto Trojico začeli zbirati **starodobniki**. Ob 13. uri so v organizirani koloni najprej startali motorji in motorna kolesa, nato pa različni

avtomobili, osebna, dostavna, gasilska in vojaška vozila. Kolona starodobnikov je zapeljala okoli središča Moravč in nazaj do Krašč, kjer so se jim pridružili tudi traktoristi. Na prireditvenem prostoru so se razvrstili na parkirišče, kjer so bili še dolgo na ogled obiskovalcem.

Prvi ansambel na prireditvi so bili **Slovenski muzikanti**, ki so igrali poskočne viže in vabili na oder plesalce. Za dobro hrano in pijačo je bilo dobro poskrbljeno. V kuhinji so imeli kuharji in pomočniki veliko dela s pripravo številnih in raznovrstnih obrokov. Urni natakariji so hitro postregli vsakega obiskovalca.

Tudi letos je bila lokacija za **ribolov** v brunarici. Dobitki so bili raznoliki in praktični.

Ob 17. uri sta na oder stopila predsednik Društva krajanov Tuštanj **Franci Cerar** in župan Občine Moravče **dr. Milan Balažic**. Franci Cerar je kronološko opisal potek prireditve in pohvalil vse, ki so pripomogli k uresničitvi le te.

Tudi župan dr. Milan Balažic je pohvalil prizadevanje organizatorjev in jim čestital ob jubilejni prireditvi. Spregovoril je tudi o pravicah delavcev, ki so vse prepogosto kršene.

Narodno zabavni ansambel **Firbici** so igrali v večernih urah. Privabili so številne obiskovalce, med njimi veliko mladih. Plesišče je bilo premajhno za vse navdušene plesalce. Rajali so do 1. ure zjutraj, ko se je prireditev zaključila.

Varnostniki, usmerjevalci prometa, zdravstveni delavci, blagajničarke, natakariji, pobiralci odpadkov in številni drugi, razporejeni na različnih mestih prireditvenega prostora in ponudbe, so poskrbeli, da smo bili obiskovalci zadovoljni, hitro in dobro postreženi in predvsem, da smo se počutili varne.

Na Cegunci se je uspešno končala še ena velika prireditev in velik zalogaj za organizatorje, ki so dokazali, da se v slogi zmore izpeljati še tako nepredstavljen cilj.

Bela nedelja v cerkvi sv. Mohorja

BESEDILO: ALBINA MOČILNIKAR
FOTOGRAFIJA: SIMON in TILEN BURJA

Vtihih korakih letošnje vstajenske procesije je odzvanjal spomin na odhod papeža Franciška v Očetovo hišo – ko se praznik življenja in slovo papeža Franciška zlijeta v eno samo, globoko molitev.

Kot velevala več kot 300 let stara tradicija v moravški fari, se na belo nedeljo poroma na vstajensko procesijo pri cerkvi sv. Mohorja in Fortunata. Ne samo župljani moravške fare, tudi letos so romarji na Sveti Mohor prišli tudi z okoliških in še bolj daljnih župnij. Ni jih bilo malo, ki so za seboj imeli tudi večurne poti.

Ni še bila peta ura zjutraj, ko so prve lučke romarjev osvetljevale gozdne poti v smeri proti Mohorju in ko so se pred cerkvijo zbirali prvi obiskovalci, je nebo še prekrivala tema. Vsako leto domačini poskrbijo, da je naša cerkva ne samo lepo okrašena in urejena njena okolica, ampak je pomembno tudi, da se dobro počutimo vsi romarji. Tako je v vaseh okoli sv. Mohorja teden po veliki noči ponovno dišalo po dobrotah domačih gospodinj. In tudi letos so romarje pričakali tradicionalni pirhi, barvani v čebulnih olupkih, za vsakega obiskovalca svoj. Letos jih 330 ni bilo dovolj za vse obiskovalce.

Aleluja – zmaga življenja

Letošnjo vstajensko procesijo je vodil Anton Jamnik, ljubljanski pomožni škof, v spremstvu duhovnika moravških korenin Mira

Šlibarja, ki se vstajenske procesije udeleži vsako leto, diakona Matija Goloba in našega nepogrešljivega Kancijana Čižmana. Globoko v srce je segla jutranja vstajenska aleluja diakona Matije, ko je iz Božjega groba cerkve na Mohorju zapel v tišino, napolnjeno z upanjem in svetlobo novega dne.

Kot odmev praznine, ki jo je naposled premagala zmaga življenja. In prvi sončni žarki na vzhodu, ki so v času procesije pokukali skozi težke dežne oblake, so še dodatno okrepili simboliko vstajenja in upanja.

Nedelja božjega usmiljenja

Bela nedelja je tudi nedelja božjega usmiljenja in pokojni papež Frančišek je pogosto poudarjal, kako je božje usmiljenje, njegov objem, dobrot,

odpuščanje, upanje prav za vsakega človeka. »Cerkev ne more biti carinska postaja, ki ovira, da bi nekdo vstopil v gospodovo hišo, ampak mora biti poljska bolnišnica ki gre k ljudem in deli božje usmiljenje« je poudarjal papež Frančišek. Pomožni škof Jamnik je v svojem nagovoru romarjem položil na srce, da je nedelja božjega usmiljenja tudi upanje za vse nas in močnejše od vseh človeških stranpoti. »Velikonočni kristjani se v življenju nimamo česar bati. Človek sodobnega časa, ki hoče vse empirično dokazati, je iz svojega življenja izključil nekaj, kar je že v naših medsebojnih odnosih. Kako naj izmerimo zaupanje, ljubezen?« nas je vprašal in nas v praznovanje pospremil z besedami: »Velika noč je nekaj, kar se dogaja v naših srcih. Želim vam, da bi v velikem četrtku, kalvariji velikega petka ali tišini velike sobote našli moči in zaupanje, da je zarja velikonočnega jutra tista, ki obseva vse naše korake in je močnejša od vsega hudega in slabega.«

Prijetno druženje obiskovalcev po končani sv. maši je ob dobrotah domačih gospodinj in zvokih Pihalne godbe Moravče, ki je obiskovalce pozdravila pred vstajenjsko procesijo in po njej, trajalo do poznih dopoldanskih ur.

Cvetnonedeljske butare

BESEDILO in FOTOGRAFIJE: BOJANA DORIČ

Cvetnonedeljske butare so v šope povezane rastline. Katere vrste rastlin se uporablja, je odvisno od okolja, kjer živimo. Pri sestavljanju butare moramo upoštevati določeno vrsto ter število rastlinja. Tečajniki Iztokove pletarske šole postopek izdelovanja butar dobro poznajo. Naš mentor, Janez Vesel, nas je na dosedanjih tečajih izdelovanja butar dobro naučil.

V petek, 4. 4. 2025, smo se v popoldanskih urah zbrali v brunarici na Cegunci. Čakalo nas je veliko zelenja in šibja, iz katerega smo izdelali butare različnih velikosti. Po ljudskem verovanju blagoslovljene cvetnonedeljske butare varujejo domače hiše pred točo, strelo, požarom,

nesrečo, boleznijo, tatovi, uroki ... Ker imajo butare tako številne zaščitne moči, jih hranimo vse leto. Nekateri shranijo butare na tramovih pod streho, drugi vejice zatikajo za razpela ali svete podobe, dajejo jesti zelenje iz butar živini, zažigajo vejice pred nevihtami, kropijo ali kadijo po hiši za božič in novo leto ... ter drugo.

PAPEŽ FRANČIŠEK
Jorge Mario Bergoglio (1936 - 2025)

BESEDILO in FOTOGRAFIJE:
GREGOR CAPUDER, bogoslovec
FOTOGRAFIJA PAPEŽA FRANČIŠKA:
KAI PILGER @UNSPLASH.COM
FOTOGRAFIJA PAPEŽA LEONA XIV:
URADNI PROFIL PAPEŽA NA FB

VPOGLED IZ RIMA: SMRT PAPEŽA SKOZI OČI BOGOSLOVCA

Smrt svetega očeta je dogodek, ki se globoko zareže v srce vsakega kristjana. V tem duhu smo prosili našega bogoslovca Gregorja Capudra, ki trenutno študira v Rimu, da z nami deli svoj osebni pogled in doživetje ob tem zgodovinskem trenutku.

HABEMUS

PAPEŽ LEON XIV
Robert Francis Prevost (1955)

URADNI GRB PAPEŽA LEONA XIV

Geslo papeža Leona XIV
- IN ILLO UNO UNUM ("V Enem smo eno") -
je na dnu grba.

Tudi letošnjo Veliko noč sem skupaj z ostalimi bogoslovci iz papeškega kolegija Germanicum et Hungaricum, v katerem bivam, preživel v Rimu in se na nedeljsko praznično jutro odpravil na trg sv. Petra. Letos je bilo to zame še toliko bolj posebno, saj smo po dolgih letih ponovno kot kolegij dobili možnost ministriranja pri slovesni velikonočni sv. maši.

Čeprav so nam že predčasno sporočili, da papež zaradi bolezni ne bo vodil slovesnosti, sem kljub temu upal, da bo prišel na trg in po stari navadi pozdravil in blagoslovil mesto in svet. To se je tudi zgodilo. Pogled na papeža, utrujenega, a vztrajnega, je bil enostavno ganljiv. Dejstvo, da sem ga imel od blizu možnost videti zadnjič, pa toliko bolj.

Naslednje jutro sem se takoj, ko sem izvedel za novico o njegovi smrti, skupaj s preostalimi študenti odpravil na trg, kjer je bilo razpoloženje – presenetljivo – še povsem običajno. Tako kot vsak dan je bil trg poln romarjev in turistov, ki so vstopali v baziliko. Nekaj novinarjev je že bilo v bližini, a v primerjavi z dnevi, ki so sledili, očitno malo.

Počasi so se poleg nas začele zbirati tudi druge manjše skupine posameznikov, ki so ob tej novici prišli molit na trg. Ob dvanajstih pa se je naša pozornost usmerila na bitje zvonov, ki je prekinilo vsakdanji vrvež mesta in tako sporočilo svetu smrt Petrovega naslednika.

Kljub različnim občutkom, ki so nas prevevali, je bilo vzdušje med zbranimi na trgu prijetno. Imeli smo možnost spregovoriti z različnimi ljudmi, ki so se (mnogi povsem nepričakovano) znašli sredi zgodovinskega trenutka ter si deliti vtise, ki smo jih doživljali. Osebnost me je ganilo, ko je do mene pristopila neka italijanska družina in mi v roke potisnila molitveno podobico. In to ne novo, vendar obrabljeno, s katere se je videlo, da je predstavljala posebno vrednost v življenju te družine.

Zvečer istega dne sem se odpravil na molitev rožnega venca in po srečnem naključju dobil tudi posebno izdajo vatikanskega časopisa L'Osservatore Romano z novico o papeževi smrti. Na poti domov pa rahlo utrujen, poln različnih misli, srečal mnogo svetovnih medijskih hiš, tudi slovenskih, ob zavedanju, da se bo svetovna pozornost sedaj popolnoma osredotočila na dogajanje v večnem mestu.

PAPAM

Od pokojnega papeža sem se poslovil v petek ponoči ter po spletu naključij in poznanstev dobil priložnost dlje časa tiho pomoliti ob njem. Tja sem prišel s svojimi osebnimi prošnjami in mislimi, pa tudi s tistimi mojih domačih, prijateljev, znancev, bogoslovcev in domače župnije. V spominu mi bo ostala spoštljiva tišina in izrazi spoštovanja na obrazih romarjev, ki so se prišli posloviti od papeža Frančiška.

Trg v pripravi na pogreb

Večerna molitev rožnega venca za pokoj svetega očeta.

Na poti k zadnjemu slovesu

Slovo

V spomin

Dnevi pred pogrebom so bili polni različnih priprav na slovesnost, ki je obetala ogromno množico ljudi. Po celotni Via della conciliazione so ves teden postavljali velike odre za kamere in novinarje, pa tudi ogromne zaslone, preko katerih je bilo nato možno spremljati prenos pogrebnega bogoslužja. Velik del priprav so med drugim zaradi diplomatske pomembnosti dogodka in napovedi udeležbe največjih svetovnih voditeljev zajemali sami varnostni pregledi, med drugim tudi s helikopterji, ki so stalno obletavali mesto. Svojo pomoč so ponudili številni prostovoljci iz vseh koncev Italije, ki so skrbeli, da je bila organizacija dogodka zgledno pripravljena. Zares je bilo lepo doživeti, kako se na papežev pogreb pripravlja celotno mesto in da se vsi (tako iz cerkvenih kot iz civilnih krogov) trudijo sodelovati drug z drugim ter delati za skupen cilj brez metanja polen drug drugemu pod noge.

Na dan pogreba sem se v družbi ostalih študentov že ob 5. uri zjutraj peš odpravil proti Vatikanu, kjer je že pred enim od vhodov čakala večja skupina ljudi. Nekateri so prišli tja že par ur pred nami ali pa tam čakali celo noč. Kar me je izredno presenetilo, je bilo veliko število mladih in mladih družin, ki jih zgodnje jutranje ure in večurno čakanje niso ustavile, da bi se udeležili tega zgodovinskega dogodka.

Okrasitev trga na Veliko noč.

Posebna izdaja L'Osservatore Romana.

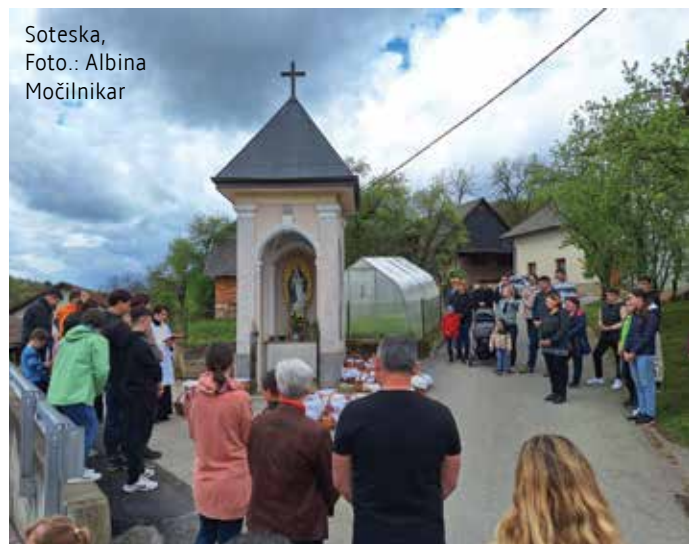
Sama pogrebna slovesnost na trgu je bila izredno dostojna, enako tudi prevoz pokojnega papeža proti baziliki Marije Snežne, ki leži na drugi strani mesta in kjer si je želel biti pokopan. Skoraj da celotna pot od Vatikana in do omenjene bazilike je bila polna ljudi, ki so čakali, da se bo belo vozilo s pokojnim papežem pripeljalo mimo. Če je še nekaj dni nazaj na Veliko noč on, sicer zadnjikrat, pozdravil mesto, je tokrat mesto, prav tako zadnjič, pozdravilo njega. Papež Frančišek se bo v zgodovino zagotovo zapisal kot papež, ki je opozarjal na nepravčnosti v družbi in je preprostost, o kateri je govoril, tudi osebno živel. Voditi Cerkev v soočanju z velikimi spremembami v družbi, ki je – žal največkrat preko politike – državne in tudi lokalne – podvržena razdvajanju, je težko, vendar mislim, da se je za to papež s svojimi sporočili trudil do konca, saj ni gledal na pripadnost človeka, temveč je prisluhnil in spoštoval vsakogar.

Na dneve pred pogrebom in na čas priprave na konklave bom vedno gledal z veliko hvaležnostjo, saj so mi omogočili od blizu spremljati utrip vesoljne Cerkve in zgodovinskega dogajanja.

V tišini velikonočne sobote

BESEDILO: ALBINA MOČILNIKAR, FOTOGRAFIJE: VEČ AVTORJEV

Kakor je velikonočno jagnje spominjalo Izraelce na rešitev iz Egipta, tako nas velikonočna jedila spominjajo vsega, kar je Bog ustvaril za nas. V naše domove so prinesla mir, veselje, vero, medsebojno spoštovanje ter upanje ter hvaležnost do Boga in bližnjega.

Soteska,
Foto.: Albina
Močilnikar

Medtem ko smo v lanske spomladanske številke naših Novic velikonočne praznike osvetlili skozi prizmo dela zakristana, smo se letos odločili za bolj igriv pogled – tisti del velike noči, ki najbolj navdušuje naše najmlajše.

Na veliko soboto se spominjamo Jezusa, ki leži v grobu. In tako nas ta dan vodi v hrepenenje in pričakovanje novega življenja. Prav tako je velika sobota bogata z obredi in blagoslovi. Že jutro, ki se začne z blagoslovom ognja in njegovim raznosom po domovih, v domove prinaša poseben praznični pridih. Če je peka potice v domeni gospodinje, pa so barvanje pirhov in priprava košar obveznost, ki se je veselijo predvsem najmlajši člani družin.

Blagoslovi jedil, ki po vaseh naše župnije potekajo vse od 8.45 do 17.00 popoldne, imajo poseben čar. Potekajo v preprostem, domačem okolju, pred kapelicami, križi, na dvorišču ali v domovih. Ob blagoslovu se ustvarja občutek skupnosti in topline, kar ohranja pristno povezanost med ljudmi; to so najboljše začutili diakona Lojze in Matija ter naš župnik Kancijan. Peharji ter velike in male košare, iz katerih je prijetno dišalo, so bili polni skrbno pripravljenih jedi, ki niso izražali le kulinarične tradicije, temveč tudi spoštovanje in veselje ob prazniku vstajenja.

Hvaležna sem vsem našim dopisnikom, ki ste na uredništvo Novic iz Moravške doline poslali fotografije in tako našim bralcem pričarali širši vpogled v del sobotnega velikonočnega tridnevja.

Blagoslov ognja, Foto.: Župnija Moravče

Dešen, Foto.: Irena Rotar

Limbarska gora,
Foto.: Nataša Lipovec

Vrhopolje, Foto.: Natalija Brodar

Moravče,
Foto.: Albina Močilnikar

Zalog pri Moravčah,
Foto.: Nina Dorič

Negastrn,
Foto.: Ajda Lanišek

Peče, Foto.: Sabina Barlič

Grmače,
Foto.: Klara Zupančič

POGOVARJALA SE JE:
ALBINA MOČILNIKAR

z glasbo v srcu, s strastjo v duši in s pogumom na poti svojih sanj

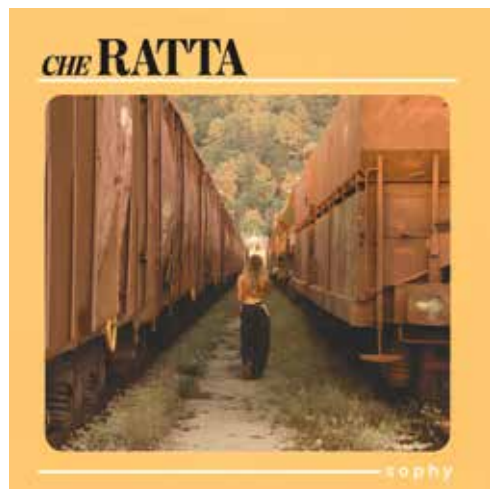
Nežna in odločna, čustvena in samozavestna, ve kaj želi, sledi svojemu občutku in sledi svojim ciljem. Vse to izraža naša tokratna gostja, mlada glasbena ustvarjalka in pevka Sofija Lavrač Crnivec oziroma, kot ji pravijo prijatelji, **Sophy.**

je v novembru 2024, pri rosnih 17 izdala prvi album z desetimi avtorskimi pesmimi, ki ga je poimenovala kar po svojem življenjskem motu »CHE RATTA«. Energična in simpatična srednješolka

Iskrena hvala mojim domačim za vso podporo v tem obdobju. Ves čas so me spodbujali, verjeli vame, z menoj hodili na nastope ter mi omogočili najboljše možnosti za izobraževanje. Že od malih nog so me vključili v svet glasbe, kar je neprecenljivo vplivalo na mojo pot in oblikovalo mojo ljubezen do umetnosti.

Sophy je tudi malo naša, moravških korenin. Nastja Grad, naša domačinka, jo je pred 10 leti seznanjala s prvimi črno-belimi tipkami klavirja. Že od svojega desetega leta s srcem tke besedila in melodije, pri čemer ji nižja glasbena šola – smer klavir – daje trdne tehnične temelje. Resnična moč njenih pesmi izvira iz neizmerne, vseobsegajoče strasti, ki ji glasbo ne le približa, temveč jo vpleta v vsak utrip njenega bita.

Naslovnica albuma: Sophy CHE RATTA
Oblikovanje: Klemen Filip Cof
Fotografija: Marko Engelman

Sofija, tvoja glasbena pot se je začela zelo zgodaj in vmes si doživela kar nekaj preobratov – kako bi opisala svojo ustvarjalno pot od prvih nastopov do ideje za album?

Že v osnovni šoli, ko sem obiskovala nižjo glasbeno šolo, sem se na odru počutila domače. Vzporedno sem se udeleževala tudi improvizacijskega gledališča v Pionirskem domu, kjer sem aktivna še danes – oder mi je že od nekdaj blizu in naraven prostor izražanja. V osmem razredu sem se pridružila srednješolskemu bendu, čeprav sem bila še osnovnošolka. Pogosto sem se s klavirjem na rami iz Moravč vsak četrtek peljala z avtobusom v center Ljubljane in naprej v Vnanje Gorice na vaje ter prve nastope. Takrat smo igrali predvsem rock glasbo in počasi sem začela odkrivati svet slovenske glasbene scene. Po dveh letih sem se začela

Fotografija: Marko Engelman

pripravljati na sprejemne izpite za konservatorij in bila tudi sprejeta. A že po pol leta prvega letnika je nastopil prelom – popolna tema. Pritisk, ki sem si ga sama ustvarila – da moram obvladati vse, da moram ustvarjati, da moram znati – je postal pretežek. Klavirja nisem mogla več igrati. Po prepisu na umetniško gimnazijo se je vse sprostilo, napetost je popustila – in že aprila v drugem letniku se je rodila ideja o albumu. Znanje, ki sem ga pridobila v nižji glasbeni šoli, mi je omogočilo, da sem hitro osvojila igranje kitare in bas kitare, medtem ko besedila nastajajo že od mojega desetega leta.

In so zbrana na albumu CHE RATTA. 10 komadov - pesmi ki so razgibane, čustvene in nagajive, odkrite in zasanjane. Žanrsko povsem različne. Razkrivajo ljubezen in razočaranje. Odražajo tvoj najstniški čas?

Vsak koncert, ki ga odigramo z bendom, doživljam kot svojevrstno popotovanje skozi lastno življenje. Ob izvajanju pesmi se mi pred očmi odvijajo trenutki, ki so me navdihnili za posamezne

skladbe – in vsakič jih znova podoživim. Ti trenutki so si bili med seboj zelo različni – nekateri boleči, drugi polni radosti, tretji čisto drobni in vsakdanji, a vsi nosijo pomemben del mene. Prav zato so koncerti zame veliko več kot le nastopi – so čustvena izmenjava, kjer lahko s publiko delim del svoje zgodbe. In to me vedno znova globoko gane. Ko pogledam na zadnjih pet let pubertete, vidim obdobje, ki je bilo nenehno polno čustev. Občutiš veselje, žalost, jezo, strah, včasih te preplavi navdušenje, spet drugač si zaljubljen – vse te občutke nosi tudi moj album.

moje pesmi na pamet in so jih peli z menoj. Na moje koncerte prihajajo ljudje, ki jim je mar in to se čuti. Energija med nami je nekaj posebnega, iskrena in močna. Stati na odru pred tako čudovito publiko je zame eno najlepših doživetij, kar jih obstaja.

Kako si doživela prve korake pri uvrščanju svoje glasbe na radijske postaje – je bila to zahtevna pot?

To vprašanje me spremlja že nekaj časa – in še vedno nima lahkega odgovora. Po izidu albuma sem poslala več kot 35 sporočil glasbenim urednikom radijskih postaj z dopisom in celotnim albumom, a bila sem iskreno razočarana nad odzivom. Ne zato, ker bi mislila, da je moja glasba najboljša, ampak ker sem prejela veliko pozitivnih odzivov in se mi zdi, da ne bi smela ostati povsem prezrta. Odzvala sta se le dva radia – Radio Expres in Primorski val. Slednji me je takoj povabil na intervju. Moje pesmi predvajajo, za kar sem jim resnično hvaležna. Verjamem, da mladi ustvarjamo kakovostno glasbo in imamo močno željo delati, zato me žalosti, da je odziv nanjo pogosto tako skromen.

A kljub vsemu – prvič slišati svojo pesem na radiu je bil zame trenutek, ki sem si ga vedno želela. Sanje, ki so postale resničnost.

Orto Bar, Ljubljana, 9. 1. 2025

Fotografija: Lara Kocijančič

Si imela jasno vizijo, kakšen bo album oziroma kakšnega žanra bodo tvoje pesmi. Kaj je rdeča nit albuma?

Ker so bile pesmi zelo različne, sva se z mojim očetom pogovarjala, da bo rdeča nit albuma bend in snemanje v živo. To pomeni, da smo vse posneli sočasno, kar je sicer precej nenavadno. A ker smo imeli izjemne glasbenike, smo si to lahko privoščili. Poleg tega nismo imeli nobenih not ali pripravljenih aranžmajev. Pred snemanjem smo imeli le eno skupno vajo, nekaj posameznih vaj, na katerih sem prišla s pesmijo, napisanimi akordi in vokalno linijo. Glasbeniki so imeli popolno svobodo pri tem, kako bodo razvili svoj del. V studiu smo posneli največ tri različne posnetke. Čar tega albuma pa je tudi v tem, da v njem nisem izražala le sebe, ampak je to storil vsak član benda. Vsak je moral ustvariti svoj aranžma, kar je albumu dodalo posebno globino in avtorski pečat.

Kako te je slovensko občinstvo sprejelo ob izidu tvojega prvenca? Se ti je po izdaji albuma že zgodilo, da te kdo prepozna kot Sophy?

Ko smo januarja nastopili v Orto baru, me je resnično presenetilo, koliko ljudi se je koncerta udeležilo – in še bolj, koliko jih je že takrat znalo

Kako si sestavila svojo zasedbo in kakšna je bila izkušnja sodelovanja z bendom pri snemanju albuma?

Res lahko rečem, da imam sanjski bend. Že na prvi vaji smo se izjemno ujeli, enako tudi med snemanjem, zato sem iskreno hvaležna, da lahko ustvarjam z njimi. Pri sestavi zasedbe mi je veliko pomagal moj oče, ki tudi sam deluje v glasbenem svetu. Skupaj smo oblikovali ekipo: klaviaturist Blaž Avsenik, basist Erik Čebokli, spremljevalna vokalistka Eva Ipavec – moja sošolka, bobnar Maks Koren, ki še ni dopolnil 17 let, kitarist Anže Kos in saksofonist Nino Fleischman (na albumu je igral Rudi Javornik, član banda pa je Nino). Presenetilo me je, koliko so ti glasbeniki – ki delajo s srcem – pripravljeni vložiti v glasbo. Vsak je prispeval svoj pečat: od aranžmajev do detajlov, ki so skladbe zares dopolnili.

Kje si našla navdih za motiv na naslovnici albuma in kaj ta simbolika pomeni zate?

Naslovnica albuma je posneta na starejši železniški postaji v Zalogu, kjer sem obiskovala osnovno šolo. Ta postaja mi pomeni ogromno, saj je del mojega otroštva – od mahanja vlakom skupaj z babico, do risanja postaje pri likovni v šoli, pa vse do kolesarjenja med

vagoni. Ta postaja ni le prostor, kjer sem preživela del svojega življenja, ampak ima tudi globoko simboliko: vse gre naprej, vse se premika. Vagoni so precej stari, a ravno zaradi tega so se zdeli popolni za naslovnico, saj sem želela, da prevladujejo tople barve, ki predstavljajo mojo pot naprej v življenje. Vsaka stvar, ki jo narediš, ostaja del tebe. Hkrati, kot srednješolka, velik del svojega življenja preživim v javnem prevozu,

še posebej zdaj, ko živim v Moravčah. Slikal me je moj dober prijatelj Marko Engelman, skupaj s svojo prijateljico Taro Valentino Kezele. Celotno grafično oblikovanje albuma pa je ustvaril še en prijatelj – Klemen Filip Cof, ki se je oblikovanju res posvetil s srcem. Ta album je zajel celoten krog mojega življenja – ne le skozi pesmi, ki sem jih pisala, ampak tudi skozi povezovanje z ljudmi, s katerimi ustvarjamo in uživamo v skupnem delu. To je moj krog prijateljev.

Snemanje videospota

Pesmi tvojega življenja imajo zanimive naslove: Ego, Kaj se greš, Kaj nam pomeni živeti ... Je med njimi pesem, ki bi jo sedaj zamenjala in te na odru najbolj spravlja v zadrego?

Res je, na začetku nisem marala pesmi Nedostopen, ki ima kar zanimivo zgodbo. Ko pa je album izšel, je ta pesem postala prava uspešnica med mojimi prijatelji. Besedilo govori o moškem, ki je nedostopen in ima že drugo. To sem napisala pri 12-ih letih, ko sem bila popolnoma obsedena z boy bandom One Direction. Bila sem tako velika oboževalka, da sem bila prepričana, da se bom poročila s svojim najljubšim članom. Ko je on napovedal, da se bo poročil, sem, pri 12-ih to doživela kot konec sveta. In tako sem mu napisala pesem – Nedostopen. Ko sem to pesem izvajala, so mi nekateri rekli, naj se bolj vživim – ampak, kako naj se vživim v to? (smeh) Ko pa zdaj pomislim na to izkušnjo, se le nasmehnem in si rečem, kako zabavni smo bili takrat.

Kako obiskovanje umetniške gimnazije vpliva na tvojo glasbeno pot?

Obiskovanje umetniške gimnazije se z mojo glasbeno potjo močno prepleta. Film in glasba sta zame neločljivo povezana; zaradi šole imam možnost raziskovati oba svetova. Na šoli sem pridobila veliko tehničnega in praktičnega znanja, ki sem ga uporabila pri snemanju videospota za pesem Ego, ki smo ga ustvarili skupaj s sošolci in sošolkami. Imeli smo dostop do opreme in mentorjev, hkrati pa smo sami razvili idejo in si resnično želeli, da videospot izpade čim bolj kakovostno. Vloga režiserke je šla v roke Inji Jeri Polanec (paralelka), ki se je v tem odlično znašla,

za kamero pa je stala Lana Savić (sošolka), ki me vedno znova navduši s svojo kreativnostjo in občutkom za vizualno pripoved. Videospot smo posneli v treh dneh med počitnicami, poleg spominov pa smo nabrali tudi veliko dragocenih izkušenj. Pri projektu je sodelovalo veliko mojih prijateljev in družinskih članov, ki so si vzeli čas in pomagali. Omenila bi rada, da je bila po izidu albuma to samo še ena dodatna potrditev, da sem obdana s pravimi ljudmi.

Nedavno smo v podobni zasedbi v okviru pouka posneli tudi avtorski kratki film, s katerim smo na Ljutomerskem filmskem festivalu Student Cuts prejeli nagrado za posebne dosežke. Ta priznanja in ustvarjalni proces mam dajejo motivacijo za nadaljnje delo.

Je "Če rata" tvoj moto – kaj to pomeni zate in kako je vplivalo na tvojo glasbeno pot?

Ja, začetna ideja je bila takšna – da se preprosto prepustimo. Ko sem se odločila, da bom snemala album, sem se popolnoma posvetila temu. Takrat še nisem v celoti dojela, kako pomembno je to zame. Ko sem se zares lotila projekta, mi je postalo jasno, da mi pomeni vse na svetu. V album sem vložila 100 % svojega truda. Ko se sedaj ozrem, nimam nobenih obžalovanj, ker vem, da v tistem trenutku, ko smo snemali, ni moglo biti bolje. In ni šlo čisto tako, da bi se zgolj prepustila – šlo je za to, da sem res dala vse od sebe.

Ali že delaš na novih pesmih in so festivali del tvojih prihodnjih ciljev?

Da, prva pesem je nastala že teden dni po snemanju albuma, sledijo ji še druge. Imam še veliko pesmi, ki so ostale neizdane, in ogromno nedokončanega materiala, ki čaka na svojo priložnost. Po izdaji albuma smo se veliko pogovarjali o tem, kako naprej in kako promovirati glasbo. Zdaj pa sem osredotočena predvsem na koncerte. Ko bom začutila, da je čas za naslednji korak, ga bom naredila. Trenutno se prepuščam toku, da vidim, kaj mi življenje prinese.

Bi za zaključek želela deliti še kak nasvet ali misel?

Velikokrat, ko se pogovarjam s kom, rada zaključim z mislijo, da mora vsak premagati svoj ego. Pomembno je, da se ozreš okoli sebe, spoznaš druge in se naučiš sodelovati. Torej,

"Pojdi čez svoj Ego, lažje ti bo."

(iz pesmi Ego)

Kakšno vodo pijemo prebivalci občine Moravče?

BESEDILO: JAVNO KOMUNALNO PODJETJE PRODNIK, FOTOGRAFIJA KOZARCA Z VODO: PIXABAY

Varna in zanesljiva oskrba s pitno vodo je ena najpomembnejših dobrin za normalno življenje ljudi, zagotavljanje nemotene in kakovostne vodooskrbe pa z vidika odgovornosti do uporabnikov ena najzahtevnejših dejavnosti. Pitna voda je namreč vsakodnevno izpostavljena zelo različnim dejavnikom, zaradi česar je potreben stalen nadzor nad izvajanjem vodooskrbe, hkrati pa tudi redno in investicijsko vzdrževanje tako omrežja kot objektov.

Celotno poročilo o kakovosti pitne vode za leto 2024 je objavljeno na spletni strani <https://prodnik.si/oskrba-s-pitno-vodo/vodni-viri-kakovost-vode>.

Nadzor se izvaja s pregledi posameznih sistemov na terenu, spremljanjem daljinskega nadzora nad delovanjem sistema in stalnimi preskušanji kakovosti pitne vode. Pitna voda iz javnega vodovodnega sistema je torej izpostavljena strogemu nadzoru, ki omogoča takojšnje ukrepanje v primeru odstopanj.

Nadzor nad kakovostjo vode se izvaja skladno z Uredbo o pitni vodi

Nadzor nad kakovostjo vode se izvaja na podlagi Uredbe o pitni vodi (Ur. l. RS št. 61/23) v sodelovanju z Nacionalnim laboratorijem za zdravje, okolje in hrano. Upravlja-vec javnih vodovodnih sistemov na podlagi HACCP načrta izvaja notranji nadzor, hkrati pa se nadzor izvaja tudi preko državnega monitoringa. Preskušanja pitne vode se izvajajo za mikrobiološke in fizikalno – kemijske parametre.

Slika prikazuje osem vodooskrbnih območij v upravljanju Javnega komunalnega podjetja Prodnik.

Z mikrobiološkimi preskušanji pitne vode se ugotavlja prisotnost zdravju nevarnih (patogenih) organizmov, ki bi lahko povzročili akutna obolenja, rezultati kemičnih preskušanj pa nam povedo, ali so v pitni vodi prisotne snovi naravnega (kalcijeve in magnezijeve soli) ali antropogenega izvora (nitrati) in v kakšnih koncentracijah.

Ob vsakem odstopanju od mejnih vrednosti upravljavec javnih vodovodnih sistemov izvede potrebne ukrepe, uspešnost ukrepov pa preveri s ponovnim preskušanjem pitne vode. V primeru ugotovljenih neskladnosti, ki bi lahko vplivale na uporabnike, le-te o tem tudi obvesti in poda ukrepe za zagotovitev varne vodooskrbe.

Rezultati analiz pitne vode so ustrezni

Javno komunalno podjetje Prodnik dejavnost oskrbe s pitno vodo izvaja v občinah Domžale, Mengeš, Trzin, Lukovica in Moravče, v katerih upravlja osem vodovodnih sistemov.

Iz Letnega poročila o kakovosti pitne vode iz javnih vodovodnih sistemov v upravljanju Javnega komunalnega podjetja Prodnik za leto 2024 glede na rezultate preskušanj in sprejete ukrepe na nekaterih vodovodnih sistemih izhaja, da je bila oskrba s pitno vodo v letu 2024 ustrezna in varna.

Naselja v občini Moravče s pitno vodo oskrbujejo trije vodovodni sistemi:

1. PLES–PODOREH–KRULC oskrbuje naslednja območja v občini Moravče:

- Češnjice pri Moravčah, Dole pod Sv. Trojici, Drtija, Gabrje pod Limbarsko goro, Gora pri Pečah, Hrastnik, Hrib nad Ribčami, Katarija, Limbarska gora, Moravče, Mošenik, Ples, Podgorica pri Pečah, Rudnik pri Moravčah, Selce pri Moravčah, Spodnja Javoršica, Spodnja Dobrava, Spodnji Prekar, Spodnji Tuštanj, Stegne, Straža pri Moravčah, Vrhpolje pri Moravčah, Zalog pri Kresnicah, Zgornja Javoršica, Zgornji Tuštanj, Zgornja Dobrava, Zgornje Koseze, Dole pri Kraščah, Gorica pri Moravčah, Krašče, Podstran, Pogled, Serjuče, Soteska pri Moravčah, Zalog pri Moravčah.

2. DEŠEN oskrbuje naslednja območja v občini Moravče:

- Dešen, Zgornji Prekar in del naselja Hrib nad Ribčami.

3. ČRNI GRABEN oskrbuje naslednja območja v občini Moravče:

- Dvorje, Goričica pri Moravčah, Imenje, Negastrn, Prikrnica, Selo pri Moravčah, Sveti Andrej, Vinje pri Moravčah.

Vodovodni sistem Ples – Podoreh – Krulc se napaja iz štirih vodnih virov. Iz treh vodnih virov se voda pred distribucijo uporabnikom tretira z natrijevim hipokloritom, na enem vodnem viru pa priprava pitne vode zaenkrat ni potrebna.

Na omenjenem vodovodnem sistemu je bilo v letu 2024 za mikrobiološke preiskave na virih in omrežju odvzetih in preiskanih 63 vzorcev pitne vode. Glede na obseg preiskav sta bila na omrežju neskladna 2 vzorca pitne vode. Pri enem vzorcu je bila analizirana prisotnost koliformnih bakterij, v drugem pa povečano število kolonij pri 36°C na interni vodovodni napeljavi.

Glede na opravljena preskušanja v okviru fizikalno kemijskih parametrov, kjer je bilo na virih in omrežju odvzetih in preiskanih 9 vzorcev, so bili vsi vzorci skladni.

V okviru državnega monitoringa so bili odvzeti 4 vzorci pitne vode, ki so bili prav tako skladni z zakonodajo.

Vodovodni sistem Dešen se napaja iz enega zajetja, kjer se izvaja UV dezinfekcija pitne vode. V okviru notranjega nadzora je bilo za mikrobiološke preiskave na zajetju in omrežju odvzetih 6 vzorcev pitne vode. Glede na obseg preiskav je bil en vzorec na omrežju neskladen zaradi prisotnosti koliformnih bakterij.

Za fizikalno kemijske analize sta bila odvzeta 2 vzorca pitne vode, ki sta bila skladna.

V okviru državnega monitoringa sta bila odvzeta 2 vzorca pitne vode, ki sta bila prav tako skladna z zakonodajo.

Vodovodni sistem Črni graben se napaja iz zajetij Taterman, Kamrica in Žirovše. Voda iz zajetij Taterman in Žirovše se pred distribucijo v omrežje dezinficira z UV napravo. V letu 2024 je bilo v okviru notranjega nadzora za mikrobiološke preiskave na zajetjih in omrežju odvzetih in preiskanih 64 vzorcev pitne vode. Glede na obseg opravljenih mikrobioloških preiskav so bili 3 vzorci na omrežju neskladni, od tega en vzorec, odvzet na območju občine Moravče, in sicer zaradi prisotnosti koliformnih bakterij.

Za fizikalno kemijske analize je bilo odvzetih 9 vzorcev, ki so bili vsi skladni. V okviru državnega monitoringa je bilo odvzetih 7 vzorcev pitne vode, kjer je bil en vzorec neskladen zaradi pristnosti koliformnih bakterij.

Koliformne bakterije sicer spadajo med indikatorske parametre, katerih mejne vrednosti niso določene na osnovi neposredne nevarnosti za zdravje, saj imajo le opozorilno vlogo. Število kolonij pri 22 in 36°C, ki se pojavlja na vodovodnem omrežju, je lahko pokazatelj zastajanja vode v sistemu, povečane temperature vode, V vsakem primeru pa je potrebno izvesti ustrezne korektivne ukrepe, pri katerih običajno zadostuje že izpiranje sistema.

Izgradnja filtrirne postaje za večjo zanesljivost vodooskrbe

Zaradi vse pogostejših izrednih vremenskih razmer z močnimi nalivi se je ob koncu leta 2024 pričelo z izgradnjo filtrirne postaje, ki bo omogočala nemoteno oskrbo s pitno vodo tudi v času kaljenja vodnega vira iz Vrtine V-1 Ples.

Pomembno je tudi ustrezno vzdrževanje interne napeljave

Kakovost pitne vode iz pipe je zelo odvisna tudi od stanja interne vodovodne napeljave, za katero smo odgovorni uporabniki, upravniki in lastniki objektov sami. Za varno oskrbo s pitno vodo je torej pomembna tudi redna in ustrezna skrb za vzdrževanje interne vodovodne napeljave, v skladu s priporočili Nacionalnega inštituta za javno zdravje (<https://nizj.si/moje-okolje/pitna-voda/priporocila-lastnikom-objektov-za-vzdrzevanje-interne-vodovodne-napeljave/>).

Srečanje rejniških družin pri lovski koči na Prvinah

BESEDILO in FOTOGRAFIJA:
DANI ZABERLOŽNIK, MARTA TOMEČ

V ponedeljek 28. 4. 2025 smo se družine, ki izvajamo rejniško dejavnost iz območja Lukovice, Domžal, Moravč in Mengša, zbrale pri Lovski koči na Prvinah. Sem smo se podali iz Petelinjka mimo Loga in skozi gozd do Prvin. Najmlajši pohodniki so se peljali v otroških vozičkih.

Spremljalo nas je prijetno lepo pomladno vreme, na cilju pa slastni trojanski krofi.

Z nami je bil čebelar Franci Hribar, ki nam je predstavil skrivnostni svet čebel in dobrobit, ki jo te prinašajo zdravju. Odrasli in otroci smo mu z zanimanjem prisluhnili, postavljali vprašanja in na prav vsa smo dobili nazorne odgovore.

Srečanje nam je minilo v prijetnem in sproščenem druženju. Začutili smo, kako veliko dragocenih trenutkov nam ponuja narava, pristen stik s sočlovekom in kako malo je potrebno, da preživimo lep dan.

Ob tej priložnosti se v CSD OSV Enoti Domžale in Društvo rejnic in rejnikov Domžale zahvaljujemo čebelarju Franciju Hribarju, Lovski družini Trojane Ožbolt za brezplačno uporabo lovske kočice, občinam Lukovici, Moravče in Domžale za podporo našemu delovanju. Vsem prisrčna hvala.

Pomlad v Češnjicah

BESEDILO in FOTOGRAFIJE:
SARA BIZILJ

Pustovanje v Češnjicah

Letos se je za pusta po Češnjicah razširilo veselo vzdušje. Vas je Loživela, ko so zakorakale pisane pustne maske. Otroci in odrasli so se našemili v različne like, v princeske in risane junake do strašnih čarovnic in zelenih vojačkov. Nekateri so si kostume izdelali sami, spet drugi kupili, a prav vsak je prinesel nekaj posebnega v pustno povorko.

Maske iz Češnjic gredo pogosto tudi od hiše do hiše, kjer jih domačini pričakajo z nasmehom ter jih nagradijo s krofi, bonboni ali kakšnim drugim sladkim presenečenjem.

Pust v Češnjicah je res poseben čas, ko pozabimo na vsakdanje skrbi, se nasmejimo in skupaj ohranjajo lepo tradicijo.

Gregorjevo v Češnjicah – ustvarjalno in čarobno ob reki Rači

V Češnjicah smo tudi letos praznovali gregorjevo v prijetnem in ustvarjalnem vzdušju. Dogodek je potekal v duhu starih slovenskih običajev, ko so po starem verovanju "luči vrgli v vodo" in tako simbolično pregnali zimo ter pozdravili prihod pomladi.

Naši najmlajši in njihovi starši so se zbrali, da bi skupaj izdelali ladjice iz naravnih materialov. Vsaka ladjica je bila unikatna – domiselno okrašena, s svečkami in sporočili pomladi. Nato smo se skupaj podali k reki Rači, kjer smo ob mraku ladjice spustili po vodi. Pogled na nežno plavajoče lučke, ki so osvetljevale večer, je pričaral prav posebno vzdušje.

Dogodek je bil hkrati priložnost za druženje krajanov, prenos tradicije na mlajše generacije in skupno veselje ob pomladnem prebujanju narave.

Gregorjevo

Izdelava ladjic

Spuščanje ladjic po Rači

Skupaj očistili Češnjice

V soboto, 12. aprila, je Društvo krajanov Češnjic organiziralo tradicionalno čistilno akcijo. Z veseljem so se ji pridružili tako odrasli kot tudi najmlajši krajan, ki so s skupnimi močmi očistili vaško okolico.

Veseli smo, da se vsako leto zberemo, očistimo našo vas in ob tem tudi malo poklepetamo. Po končanem delu je sledila manjša pogostitev in prijetno druženje.

Čistilna akcija

Moravče v Supergah - 100. izvedba - športna zgodba o vztrajnosti, srčnosti in skupnosti

BESEDILO in FOTOGRAFIJE: DAVID KOPRIVŠEK

Začetki tekaške skupine Moravče v Supergah segajo v leto 2017, ko se je prvič porodila ideja o združitvi lokalnih tekačic in tekačev na skupnih tekih enkrat tedensko. Kljub velikemu zagonu in želji po rednem srečevanju začetna tekaška druženja niso bila ravno množično obiskana. Rekord v obisku smo postavili avgusta 2017. 12 parov superg!

Čisti začetki - avgust 2017

Zametki ideje so bili s tem uresničeni. Vztrajali smo leto in pol, nato pa nekako ugotovili, da za širšo aktivacijo tovrstnih športnih srečanj v Moravčah mogoče vendarle še ni pravi čas in skupina je za nekaj let prešla v fazo "hibernacije" ...

Čas je mineval, a ljubezen do teka v naši skupnosti ni zamrla. Nasprotno – z leti so se poznanstva med tekaškimi zagreteži v dolini pod Limbarsko goro pridno množila, kar je na dan ponovno prineslo idejo o oživitvi skupine.

Pred dvema letoma smo tako **Moravče v Supergah** zopet postavili na noge in že na prvem srečanju je bilo vse skupaj precej živahno, kar je bil jasen znak, da smo tokrat ujeli pravi trenutek. Število aktivnih članov in članic od takrat vztrajno raste, vsak nov obraz pa prispeva svoj nepogrešljiv del h krasni energiji in vzdušju.

Eno od prvih srečanj po ponovni obuditvi skupine - maj 2023

100-ta izvedba Moravč v Supergah po reaktivaciji pred dvema letoma

Pred kratkim smo s ponosom obeležili **100. izvedbo Moravč v Supergah ("nove dobe" :))**, kar je čudovit dokaz, da se z vztrajnostjo, s srčnostjo in skupnim ciljem lahko doseže marsikaj. Naša tekaška skupnost danes ni le kraj za nabiranje tekaških kilometrov, ampak predvsem prostor povezovanja, spodbude in prijateljstva.

Obujanje pomladi 2025 v tekaških supergah

Moravče v Supergah v akciji ...

PS: Informacije o srečanjih ...
Facebook skupina "Moravče v Supergah".
Klik

Vabljeni, da se nam pridružite na naslednjem teku – vsak korak šteje, ne glede na njegovo brzino!

Priprave na Wings for Life 2025

Tuštanjske v košari

PRIPovedke

BESEDILO: **BERNARDA MAL**

FOTOGRAFIJE: **MILAN in LILI JAZBEC, BOJANA in BOJAN DORIČ, VERA SLAPAR**

Praznično in nedeljsko popoldne je ogrevalo prijetno sonce in sončni ljudje, ki so se zbrali na prireditvi ob zaključku pletarske šole Iztoka Urbanije. Letos je dogodek obogatilo druženje ustvarjalcev ob novi knjigi Tuštanjske pripovedke in glasbenimi gosti.

Pletarska šola ima že dolgo tradicijo. Tečajniki se srečujejo v brunarici na Cegunci od oktobra do aprila. V tem času spoznajo celoten postopek izdelave pletenih izdelkov; začnejo z nabiranjem in pripravo materialov, ki se jih potem naučijo spretno oblikovati v uporabne vsakodnevne pripomočke, kot so košare različnih oblik in velikosti, namizno pleteno posodje, opletene steklenice, predpražniki iz ličkanja idr. V zavesti ohranjanja znanja naših prednikov in ohranjanja planeta se v pletarsko šolo

nekateri vključijo več let zapored, zato so bili razstavljeni izdelki prava paša za oči. Verjamem, da tudi razmislek o potrošnji plastičnih izdelkov, ki okolje obremenjujejo za razliko od izdelkov pletarske šole, ki se po iztrošenosti vrnejo naravi v drugi obliki, da se naravni krog nadaljuje. Ob zaključku uspešnega leta so bila podeljena potrdila in zahvale sodelujočim, in sicer 7 otrokom za začetni tečaj pletenja košar in 4 za nadaljevalni, odraslih v začetnem tečaju je bilo 8, nadaljevalnem pa

20. Iztok Urbanija se je zahvalil 21 odraslim za vestno pomoč in podporo pri izvedbi tečaja.

Po podelitvi je sledila predstavitev nove knjige **Tuštanjske pripovedke**, ki zajema 28 pripovedk. Zbral jih je **Iztok Urbanija** in jih iz ljudskega izročila prenesel na papir. S tem je za večnost zapisanih zgodb več. Zapisovalke so bile **Bojana Dorič, Urška Golob** in **Brigita Kranjec**. K tenkočutnim zapisom so pridane ilustracije dijakov ljubljanske **Srednje šole za oblikovanje in fotografijo** in tečajnikov **Slikarske šole Blaža Slaparja**. Ilustraci-

je odsevajo pestrost slikarskih tehnik in mlad navdiha. Ilustracije so nastajale pod budnim očesom **mag. Blaža Slaparja**, ki je knjigo tudi dokončno oblikoval. V predstavitvi, ki jo je v pogovoru z ustvarjalci vodila Bernarda Mal, je bila razkrita zgodba večletnega projekta, toda vztrajnost vedno rodi sadove. Za okus po pripovedkah je dve prebrala **Ivica Zupančič**, ostale pa si preberite sami. Ustvarjalci, kot so povedali, še niso vrgli puške v koruzo in bodo svojemu prvenцу Tustan(ujem) po Tuštanjskih pripovedkah dodali še kaj.

V programu so sodelovali glasbeni gostje **Luka Hrzenjak** s harmoniko, **tercet pevk Folklornega društva iz Grobelj** in ansambel **Simple Life**. Navzoče so nagovorili Iztok Urbanija, **Franci Cerar**,

Knjigo Tuštanjске pripovedke lahko naročite po telefonski št.: 031 388 826.

predsednik Društva krajanov, z orisom delovanja in sodelovanja vseh tuštanjskih prebivalcev ter **Domen Pirnat**, ki je bil v vlogi gostitelja v grajskem atriju. Predsednik Društva krajanov je sporočil tudi pozdrav župana občine Moravče, **dr. Milana Balažica**, ki se prireditve ni uspel udeležiti.

V družabnem srečanju ob mogočni torti in prigrizkih se je popoldan prevesil v večer, ko so sončni in veseli ljudje začeli odhajati novim izzivom naproti.

Predstavitve knjige Tuštanjске pripovedke; od leve proti desni: Brigita Kranjec, mag. Blaž Slapar, Bojana Dorič, Iztok Urbanija in Bernarda Mal.

Cepljenje – manj bolezni, več zdravja in daljše življenje

BESEDILO: NACIONALNI INŠTITUT ZA JAVNO ZDRAVJE

V zadnjih 50 letih je cepljenje rešilo vsaj 154 milijonov življenj – kar šest življenj na minuto, vsak dan, vse od leta 1974. Samo cepljenje proti ošpicam je v tem obdobju rešilo 94 milijonov življenj. Cepljenje je prav tako pomembno prispevalo k 40-odstotnemu izboljšanju preživetja dojenčkov. Več kot 20 milijonov ljudi lahko danes normalno hodi zahvaljujoč cepljenju proti otroški paralizi.

Ob svetovnem in evropskem tednu cepljenja, ki potekata konec aprila, izpostavljamo pomen cepljenja za življenja ljudi. Prav zaradi cepljenja v Sloveniji ne beležimo primerov otroške paralize, davice, rdečk, mumpsa in okužb s Hib.

»A to ni samoumevno, temveč rezultat dolgoletnega sistematičnega cepljenja,« je ob letošnjem tednu cepljenja poudarila nacionalna koordinatorica programa cepljenja dr. Marta Grgič Vitek z Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ).

Kot je dodala, je ključno ohranjati visoko precepljenost ter izboljševati precepljenost otrok, odraslih in ranljivih skupin. Cepljenje namreč

pomeni manj bolezni, več zdravja in daljše življenje – za vse generacije.

Čeprav je precepljenost proti gripi v Sloveniji med najnižjimi v EU, se je v sezoni 2024/25 cepljenje povečalo – cepilo se je skoraj 6000 ljudi več kot v prejšnji sezoni, kar nakazuje pozitiven obrat po padcu precepljenosti po pandemiji.

Znatno se povečuje tudi cepljenje nosečnic proti oslovskemu kašlju in gripi, kar zagotavlja zaščito tudi novorojenčkom. V sodelovanju z zdravstvenimi domovi in študenti medicine je NIJZ marca organiziral akcijo cepljenja proti HPV. V enem mesecu se je proti HPV cepilo 1135 oseb več kot v enakem obdobju lani.

8. svetovni dan čebel

BESEDILO: dr. PETER KOZMUS; podpredsednik svetovne čebelarске organizacije Apimondia

20. maja letos smo praznovali že 8. svetovni dan čebel (SDČ) – dan, ki je posvečen opravevalcem, brez katerih si težko predstavljamo življenje, kot ga poznamo danes. Svetovni dan čebel je bil razglašen leta 2017 na pobudo Republike Slovenije in pomeni enega največjih diplomatskih dosežkov naše države.

Slovenci smo s tem praznikom svetu poslali pomembno sporočilo: **čebele niso le del naše tradicije, ampak ključne za obstoj življenja na Zemlji.** Prvo uradno praznovanje je potekalo leta 2018 v Žirovnici, rojstnem kraju **Antona Janše**, pionirja sodobnega čebelarstva, rojenega prav 20. maja 1734. Njegovo znanje in spoštovanje do narave nas še danes navdihujeta. Ob praznovanju svetovnega dne čebel se vsako leto povežejo številne organizacije, društva, šole in posamezniki – tako v Sloveniji kot po svetu. Morda se niti ne zavedamo, da so **čebele in drugi opravevalci odgovorni za opravevanje kar 75 % kulturnih rastlin**, ki jih uporabljamo v prehrani. Poleg tega so tudi kazalniki zdravega okolja – če njim ni dobro, tudi nam dolgoročno ne bo. Žal so čebele danes v mnogih delih sveta ogrožene. Glavni vzroki za to so **intenzivno kmetijstvo, uporaba pesticidov, podnebne spremembe in izguba življenjskega prostora.**

Kaj lahko storimo sami?

Vsak izmed nas lahko prispeva k bolj čebelam prijaznemu okolju. Tukaj je nekaj enostavnih, a učinkovitih ukrepov:

- Na vrtovih, balkonih ali kmetijskih zemljiščih sadimo medovite rastline.
- Travnikov ne kosimo prezgodaj – pustimo, da rastline odcvetijo.
- Kupujmo med in čebelje pridelke od lokalnih čebelarjev.
- Ne uporabljajmo pesticidov, zlasti med cvetenjem.
- Če imamo možnost, odstopimo prostor za panje ali se preprosto povežimo s čebelarji v domačem kraju.
- Podprimo čebelarje, ki skrbijo, da čebele ostajajo med nami.

IZDELAVA POHIŠTVA PO NAROČILU

www.mizarstvo-avbelj.si
 info@mizarstvo-avbelj.si
 Stegne 1, 1251 Moravče
 GSM: 041 641 446

Sveta maša za čebelarje in dobro letino

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: DRAGO JUTERŠEK

Vse premalokrat znamo reči hvala, zato je toliko bolj spodbudno, da so se v sredo, 16. aprila, pri kapelici svetega Ambroža, začetnika čebelarjev in svečarjev, na Brdu pri Lukovici zbrali čebelarke in čebelarji, da bi priporočili tako rajne čebelarje in čebelarke ter Boga poprosili za dobro letino in varstvo čebel pred boleznimi.

Kapelica svetega Ambroža na Brdu se nahaja blizu Čebelarskega centra Slovenije in farne cerkve Marijinega vnebovzeta. Pred sveto mašo za pokojne čebelarje in čebelarke ter

Po sveti maši je sledilo druženje v prostorih župnišča.

dobro letino je med zbranimi čebelarji in čebelarkami tekel pogovor o vremenu in čebelah. In glede na to da je v dneh pred sredo deževalo, je tokrat narava poskrbela za odlično kuliso, saj je kot nalašč to popoldne sijalo sonce. Čebelarji in čebelarke ter praporščaki čebelarskih društev iz Moravč, Dolskega, Mengša, Kamnika, Domžal, Krtine Dob in Lukovice so se zbrali pri kapelici in prisluhnili župniku Bernardu Rožmanu, ki je v svojem nagovoru poudaril, da smo odvisni od narave, da gre pri čebelarstvu za tradicijo in se obenem zahvalil čebelarjem in čebelarkam za njihovo delo v dobro vseh nas in narave. »Med je zdrav in tudi jaz ga rad jem, kar se verjetno vidi. Danes je velika sredo in kmalu bo tu velika sobota, kjer bo glavno vlogo, če lahko tako rečem, imela sveča, ki je delo svečarjev in ti dobijo vosek od čebelarjev. Prav zato je sveti Ambrož zavetnik tako čebelarjev in čebelark kot svečarjev. Zato v velikonočni hvalnici sveči slišimo, da je delo marljivih čebel, sveča nam daje svetlobo in toploto. Je pa bil sveti Ambrož tudi zelo natančen mož in je rad imel red, kakor ga imajo tudi čebele v panju. V Svetem pismu je zapisano, da je Jezus dobri pastir in da skrbi za svoje ovce. Tako je tudi s čebelarji in čebelarkami, saj skrbite za svoje čebele, za kar vam je hvaležna narava in tudi mi, ki sadove vašega in čebeljega dela uživamo. Naj dobri Bog še naprej blagoslovlja vaše delo in NAJ MEDI.«

Spominjanje po osemdesetih letih

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: VOJKA REBOLJ

21. aprila 1945 so v gozdu nad Češnjicami v strašnih mukah umrli, bili ubiti, trije domačini, aktivisti in partizan iz Škofje Loke. Tradicionalno se v ta spomin pripravlja spominska svečanost. Tudi ob letošnjem jubileju smo se organizirano s strani ZB za vrednote NOB Moravče zbrali 25. aprila ob 16. uri pri spomeniku tem žrtvam. Obenem smo se spomnili na dan upora, prvotno dan Osvobodilne fronte. Letošnji slavnostni govornik je bil Marko Koprivc, državni sekretar na Ministrstvu za kohezijo in regionalni razvoj. Iz domačega združenja je pozdravil prisotne predsednik Martin Rebolj. V kulturnem programu so sodelovali Peški oktet s Himno in tremi partizanskimi pesmimi, recitator Matjaž Barlič, na harmoniki Dominik Krt in povezovalka Kristina Pirc. Navzoči so bili prapori sosednjih ZB združenj, združenj veteranov in njihovi člani. K spomeniku so venec položili Marko Koprivc, Martin Rebolj in svetnica Brigita Barlič. Vsem prisotnim se domače združenje zahvaljuje, da smo skupaj pridali svoj delež k spominu, ob žalostnem zavedanju, da mir tudi danes ni samoumeven, torej v spomin in opomin. Vsi prisotni pa smo bili veseli suhega vremena za čas prireditve, čeprav je bil dan zelo deževen. Naslednji spomenik, pri katerem se bomo junija spominsko srečali, bo na Vrhpoljah.

Dan slovenske zastave

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: JANEZ GREGORIČ

Slovenska zastava je, poleg grba in himne, eden od treh simbolov naše države. Zastava je bila prvič izobešena v Ljubljani že 7. aprila leta 1848. Slovenski študent prava na Dunaju, Lovro Toman, jo je razobesil na Wolfovi ulici in zraven negodoval »Saj nismo Nemci«. Sicer je današnja zastava nekoliko spremenjena, vendar z enako osnovo in je v uporabi od leta 1991, ko se je Slovenija osamosvojila in je slovenski narod postal nacija.

V ta namen je društvo Heraldica Slovenica ob 150. obletnici tega dogodka prvič priredilo slovesnost v počastitev slovenske zastave v geometrijskem središču Slovenije. Ta dogodek je zdaj tradicionalen. Letos smo ga praznovali skupaj s predsednico Republike Slovenije dr. Natašo Pirc Musar, ki se je ob tej priložnosti vpisala v knjigo predsednikov.

Predsednica je v slavnostnem govoru poudarila, da se še dobro spominja ganjenosti in zanosa ob veličastnem pogledu na plapolajoče zastave na vrhu Triglava in Trgu republike junija 1991 in da smo Slovenci prav zaradi poguma, povezanosti in ljubezni do svojega jezika in kulture uresničili sanje o državnosti. Naj jo spoštujemo in imamo radi, svojo domovino, ki je ena sama in edina, ki jo imamo.

Utrinek s slovesnosti

Veličasten in spoštljiv je bil tudi pogled na množico praporščakov in zastavonoš, ki so ozaljšali prizorišče v srcu Slovenije.

Veterani vojne za Slovenijo smo še posebej ponosni na našo slovensko zastavo, saj smo imeli v letu 1991 čast in privilegij braniti našo domovino in ohraniti slovensko zastavo.

Mali oglas

Kupim mopede Tomos vse modele v kakršnemkoli stanju.

041 933 655

Občinska čistilna akcija

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: BOJANA DORIČ

Ob bližajočem se dnevu zemlje, 22. aprilu, so se v soboto, 12. 4. 2025, izvajale čistilne akcije različnih društev in krajanov po vsej občini Moravče. Občina Moravče je poskrbela za vreče, rokavice, hrano in pijačo za vse udeležence.

V naseljih Spodnjega in Zgornjega Tuštanja so krajanje pobirali odpadke na celotnem območju vasi in ob cestnih vpadnicah proti Vrhpoljam, Češnjicam, Hribcam in Kraščam. Temeljito so očistili tudi rekreacijski športni center in ga pripravili za bližajoče 30. prvomajsko srečanje. Nabrali so veliko odvržene embalaže od pijače in hitre prehrane.

Člani Turističnega društva Moravče smo se v soboto, 12. 4. 2025, zbrali v Kraščah pred gasilnim domom. Razdelili smo se v štiri skupine in se lotili čiščenja ob cesti Sveti Andrej, Selo, do Zaloga pod Sv. Trojico ter ob učni poti ob Rači. Po več urah pobiranja odpadkov ob nevarni regionalni cesti smo nabrali nekaj vreč embalaže, ki jo vozniki in njihovi sopotniki zmečejo skozi okna svojih avtomobilov.

Na postajališču avtobusov v središču Moravč, kjer se vsako jutro zberemo na jutranji telovadbi, smo telovadke Šole zdravja v ponedeljek, 14. 4. 2025, izvedle čistilno akcijo. Pobrale smo odvržene odpadke po travi okoli parkirišča, očistile otroško igrišče, pometle parkirišče in ob robnikih odstranile rastline. Tudi tu smo nabrale nekaj vreč odpadkov.

Vsi, ki smo se udeležili čistilne akcije, smo bili enotnega mnenja, da se količina odpadkov večja iz leta v leto. Kljub nenehnemu ozaveščanju prebivalcev celotne Slovenije preko različnih medijev o pomembnosti čistega okolja, se zdi, da so vsa prizadevanja naletela na gluha ušesa. Še dobro, da je nekaterim mar, v kakšnem okolju živimo, da smo pripravljeni počistiti za brezvestnimi onesnaževalci. Kot da ni osnovna civilizacijska kultura posameznika, da počisti za seboj!

Mali oglas

Kupim traktorje do letnika do 1965 Steyr, Eicher, Lanz in podobno v kakršnemkoli stanju. **041 933 655**

Obvestila Kmetijske svetovalne službe

BESEDILO: BARBARA KRŽIŠNIK, terenska kmetijska svetovalka, FOTOGRAFIJA: PRICILLA DE PREEZ ©UNSPLASH.COM

Zbirna vloga 2025

Izteka se rok za oddajo letošnje zbirne vloge (t. i. subvencije), **ki je bistveno krajši od preteklih dveh let.** Zadnji dan za oddajo vlog je **petek, 6. 6. 2025.** Za elektronski vnos zbirne vloge se je treba predhodno naročiti, zato nam pišite na enega od zgoraj navedenih elektronskih naslovov ali nas pokličite v ponedeljek, 2. 6. 2025 v času uradnih ur.

POMEMBNO za vse, ki ste zbirno vlogo že oddali:

- če je prišlo do spremembe podatkov pri površinah ali do spremembe nosilca v Registru kmetijskih gospodarstev (na Upravni enoti), je dopolnitev že oddane zbirne vloge obvezna do 6. 6. 2025,

- če bi prišlo do spremembe nosilca med 6. 6. 2025 in 15. 11. 2025, je obvezna oddaja predpisanega obrazca, ki ga dobite pri nas in ga pošljete do 15. 11. na ARSKTRP, saj v nasprotnem primeru sredstva ne bodo izplačana,

- obvezno je treba dopolniti zbirno vlogo tudi po 6. 6. 2025, če bi prišlo do spremembe posevka, ki je pomemben za katero od zahtev pogojenosti ali zahteve posamezne intervencije,

- vsi, ki oddajate živinska gnojila, morate najkasneje do 15. 12. 2025 sporočiti prejemnike, vrsto živinskega gnojila in količino (oglasite se pri nas v novembru, da preračunamo obremenitev na presečne datume),

- vsi, ki uveljavljate plačila za Dobrobit živali (govedo, drobnica, konji) morate tudi po končani obvezni paši oddati blato za koprološko analizo. **Pozor!** Analiza mora biti narejena in vpisana v sistem Volos pred morebitnim odhodom živali s kmetije. V nasprotnem primeru morate takšno žival z dopolnitvijo zbirne vloge izbrisati iz zahtevka. Letos je dovoljen odvzem blata že 14 dni pred zaključkom obvezne paše. V primeru pozitivnega rezultata in potrebnega zdravljenja, mora veterinar vpisati tudi datum izdaje zdravil.

- Vsi, ki uveljavljate rejo avtohtonih pasem, morate izločitev in nadomestitev posamezne živali javiti z dopolnitvijo zbirne vloge najkasneje v 7 dneh (velja za vse izločitve in nadomestitve do konca tega leta).

Svetujemo spremljanje obravnave vaših zahtevkov v aplikaciji Sopotnik, kjer bodo podatki letošnje zbirne vloge na voljo od avgusta naprej. Morebitne rdeče oznake, ki pomenijo posledično znižana plačila, na GERK-ih za glavne posevke morate odpraviti do 14. 11. 2025, za prezimne in neprezimne posevke pa do 16. 2. 2026. Za pregled in svetovanje se lahko obrnete na našo službo. Svetujemo tudi, da v Fotosopotniku naredite geolocirane (lokacijske) fotografije za pomembna delovna opravila na kmetijskih površinah pri posameznih intervencijah ukrepov SOPO (NPP, ZEL, KONZ, INHIBIT, NIZI, OGNTN,...) ali večletnih ukrepov (EK, KOPOP,...) ali zahtevah pogojenosti (DKOP 7, DKOP 4) oziroma dokumentirate časovne zahteve zelenega pokrova, uničenja rastlin, prisotnost metuljnic (BR – plačilo za beljakovinske rastline).

Predlagamo uveljavljanje **VIŠJE SILE** v primerih, ko ne boste mogli izpolniti zahteve posameznih ukrepov zaradi izrednih vremenskih razmer, bolezni, nesreče ali drugih razlogov oz. izjemnih okoliščin. Višja sila se uveljavlja na predpisanem obrazcu, ki ga je treba skupaj z dokazili poslati na ARSKTRP v 15 dneh, ko to lahko storite. V primeru priznane višje sile posledično ne boste deležni sankcij pri plačilih. Za svetovanje se obrnite na nas preko zgoraj navedenih kontaktov.

Več o vseh aktualnih temah si lahko pogledate na naši spletni strani Zavoda: <https://lj.kgzs.si/>.

ODDELEK ZA KMETIJSKO SVETOVANJE

Izpostava Domžale

Vir, Šaranovičeva cesta 21a, 1230 Domžale
www.lj.kgzs.si

URADNE URE

ponedeljek in sredo: 8.00 do 11.00, ostalo po dogovoru
(01) 724 18 45, (01) 724 48 55, barbara.krizisnik@lj.kgzs.si
pavla.pirnat@lj.kgzs.si, manca.vrhovnik@lj.kgzs.si

Kolagen, ključ do mladostnega videza?

BESEDILO: **ANDREJA SAVNIK, mag.farm.,**
Mestne lekarne, Lekarna Moravče
 FOTOGRAFIJA: **NATE JOHNSTON ©UNSPLASH.COM**

Kolagen je ena najpomembnejših beljakovin v človeškem telesu. Predstavlja 30% vseh beljakovin. Je osnovni gradnik kože, las, nohtov, sklepov, kosti, mišic, vezivnega tkiva in tetiv. Deluje kot naravno »lepiło«, ki povezuje celice in tkiva ter jim zagotavlja strukturno podporo. Skrbi za prožnost kože, sodeluje pri obnovi tkiv in celjenju ran ter vpliva na tvorbo novih celic. Po 25. letu starosti začne proizvodnja kolagena postopoma upadati, kar se odraža s tanjšo in manj napeto kožo ter nastajanjem gub. Zmanjša

se obrambna sposobnost kože ter zmožnost zadrževanja vlage. Te procese ženske izraziteje občutijo po menopavzi. Za izboljšanje zdravja kože in ohranjanje mladostnega videza se uporabljajo različni pripravki.

Dermalne kreme s kolagenom izboljšajo vlažnost in videz kože, vendar imajo omejeno sposobnost prehajanja v globlje plasti, kjer kolagen učinkuje.

Injekcijska polnila, zlasti polnila s hialuronsko kislino, spodbudijo tvorbo lastnega kolagena in imajo takojšen učinek napete kože. Slaba stran polnil so možne infekcije, modrice, otekline in visoka cena.

Prehranska dopolnila s kolagenom. Oblika kolagena, ki ga telo učinkovito izkoristi, je hidroliziran kolagen. S postopkom hidrolize se beljakovina razgradi na manjše molekule, ki se nato absorbirajo v krvni obtok in distribuirajo v kožo, kjer ponovno služijo kot gradniki kolagena. Raziskave potrjujejo, da redno, najmanj štirtedensko uživanje hidroliziranega kolagena, v odmerkih od 300 mg do 5 g, izboljša elastičnost in vlažnost kože ter zmanjša globino gub. Učinek se zmanjša že po enem mesecu prenehanja jemanja, zato je potrebno redno uživanje. Kot vir kolagena, se zaradi podobnosti s človeškim, najpogosteje uporabljajo ribji, piščančji ali goveji kolagen. Za sintezo kolagena naše telo potrebuje še zadostne količine vitamina C, cinka, mangana in bakra.

Dejavniki, ki zmanjšajo nivo kolagena v telesu so: prekomerno sončenje, ki pospeši razgradnjo kolagena in povzroči nastanek gub, nikotin, ki zmanjšuje prekrvavljenost in s tem doved hranil celicam, prekomerno uživanje sladkorja, stres in pomanjkanje spanja.

Ključ za ohranjanje mladostnega videza in splošnega dobrega počutja je zdrav življenjski slog, zaščita pred škodljivimi vplivi okolja ter redno uživanje hidroliziranega kolagena. Zavedajmo se da zunanja lepota odraža naše notranje stanje. Pozitivna naravnost, duševno ravnoesje in pristni medsebojni odnosi pa pomembno prispevajo k našemu videzu in počutju.

MESTNE LEKARNE
Z zaupanjem

Jemljete več zdravil istočasno?

Potrebujete dodatne informacije o uporabi zdravil?

Naročite izdelavo osebne kartice zdravil.

Osebna kartica zdravil vsebuje informacije o odmerjanju in namenu uporabe zdravila ter dodatna opozorila na katera morate biti pozorni.

Za več informacij vprašajte farmacevta Mestnih lekarn.

Lekarna Domžale · Lekarna Kamnik · Lekarna Duplica
 · Lekarna Mengeš · Lekarna Novi trg (v ZD Kamnik)
 · Lekarna Radomlje · Lekarna Liliža · Lekarna Liliža nova (v ZD Liliža) · Lekarniška podružnica Moravče

Sledite nam na: **mestnelekarne1**
www.mestnelekarne.si

Spomin na žrtve druge svetovne vojne: občina Moravče

Vabilo k dopolnjevanju zbirke žrtev 2. svetovne vojne – Sistory.si

BESEDILO: TAMARA LOGAR

Druga svetovna vojna je Evropo globoko zaznamovala, življenje je izgubilo okoli 60 milijonov ljudi. Tudi Slovenija je utrpela hude izgube – umrlo je približno 6,7 % prebivalstva. Čeprav so žrtve dolgo burile politične in zgodovinske razprave, potrebe po celovitem popisu ni bilo. Občinski organi, društva in posamezniki so sicer pripravljali sezname, a ti so zajemali le ožje skupine.

Inštitut za novejšo zgodovino je leta 1997 zagnal projekt popisa vseh smrtnih žrtev vojne in povojnega nasilja iz območja Slovenije. Nastala je zbirka z več kot 100.000 žrtvami, dostopna na portalu www.sistory.si/ww2. Vsak zapis vsebuje osebne podatke in podatke o okoliščinah smrti. Čeprav so podatki zbrani iz številnih arhivov, matičnih knjig, časopisov in ustnih pričevanj, je identiteta posameznih žrtev različno popolno ugotovljena. Danes je objavljena celotna zbirka, kar omogoča celovitejši vpogled v usode posameznikov.

Novost portala je, da lahko **uporabniki sami dopolnjujejo zbirko** – dodajajo informacije, dokumente, fotografije in zgodbe. Kako je vojna zaznamovala posamezne skupnosti, ponazarja primer občine Moravče.

Občina Moravče je v 2. svetovni vojni in neposredno po njej utrpela hude izgube. V zbirki je trenutno zabeleženih 379 žrtev, med katerimi je 365 moških in 14 žensk. Med žrtvami je bilo 83 civilistov preostali pa so pripadali različnim vojaškim in paravojaškim enotam.

Največ žrtev iz občine Moravče je bilo evidentiranih v letu 1945, ko se je nasilje ob koncu vojne in neposredno po njej močno stopnjevalo. Ti podatki jasno kažejo, kako globoko je vojna zaznamovala tudi lokalno skupnost.

Graf prikazuje število žrtev v občini Moravče med leti 1940 in 1946. Graf pripravila Tamara Logar. Vir podatkov: www.sistory.si/ww2.

Zbirka ni le zgodovinski vir – je poklon vsem, ki so v vojni izgubili življenje. Vabljeni, da obiščete spletno stran, poiščete podatke o svojcih in prispevate k ohranjanju spomina.

Politika z obrazom mladih: Moravče dobile svoj odbor Slovenske demokratske mladine

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: OBČINSKI ODBOR SDS MORAVČE

Moravče so v sredo, 24. aprila, gostile navdihujoč pogovorni večer, kjer so v ospredju stali mladi, prihodnost Evrope in pomen politične angažiranosti. Glavna gosta pogovornega večera sta bila evropska poslanka **Zala Tomašič** in predsednik **Slovenske demokratske mladine (SDM) Luka Simonič**, ki sta s svojo energijo in neposrednostjo navdušila zbrano občinstvo. »Vedno sem verjel, da se prava politika začne tukaj – v kraju, kjer živiš. Zato sem se najprej želel udeleževati lokalno, šele nato na nacionalnem nivoju,« je poudaril Luka Simonič, ki vodi eno največjih političnih organizacij mladih, ki v okviru Slovenske demokratske stranke združuje več kot 3 000 članov. Luka s svojo mladostno zagnanostjo dokazuje, da politika ni le stvar starejših generacij.

Zala Tomašič pa je mladim sporočila, da imajo v rokah več moči, kot si pogosto mislijo: »Evropa prihodnosti ne bo

obstajala brez vas. Ne bo pravična, vključujoča in napredna, če mladi ne bodo sedeli za mizo, kjer se sprejemajo odločitve.«

Večer je minil v sproščenem, a vsebinsko nabitem duhu – odprto se je govorilo o pomenu politične pismenosti, o (ne) učinkovitosti državljske vzgoje v šolah, o izzivih umetne inteligence, zakonodaji EU ter tem, zakaj mladi vse bolj izbirajo desno politično opcijo. Pogovorni večer je pokazal, da je med mladimi v Moravčah in širše veliko zanimanja za politiko – še posebej, če jim je predstavljena neposredno, odkrito in z mislijo na njihov vpliv v skupnosti. Večer pa ni bil samo priložnost za pogovor – pomenil je tudi pomemben mejnik: **ustanovitev Moravškega odbora SDM**, ki se pridružuje kar 26 novim odborom po Sloveniji, ustanovljenim v zadnjem obdobju. Sedaj tudi **Moravče postajajo del te zgodbe**. Ustanovitev **Moravškega odbora SDM** pomeni novo poglavje za lokalno politično udeleževanje mladih.

Dom upokoencev Domžale z novo enoto v Moravčah

Gradnja doma starejših občanov z lekarno v Moravčah se je začela 14. decembra 2023 s slovesnostjo ob začetku del. Gre za pomemben projekt, ki bo omogočil kakovostno bivanje in oskrbo starejših v lokalnem okolju. Projekt doma starejših občanov financira Ministrstvo za solidarno prihodnost, ki ima ključno vlogo pri razvoju infrastrukture za starejše po vsej Sloveniji. S takšnimi investicijami se izboljšujejo pogoji bivanja, dostopnost oskrbe ter širijo zmogljivosti domov za starejše. Zemljišče je zagotovila Občina Moravče, ki je prepoznala nujnost povečanja zmogljivosti za starejše občane. Občina Moravče je na osnovi načrtov iz leta 2018, ki jih je izdelalo podjetje Sava projekt, pridobila gradbeno dovoljenje za gradnjo doma starejših občanov Moravče z lekarno.

Investicijo doma starejših občanov v Moravčah vodi Dom upokoencev Domžale, ki je prevzel obstoječe načrte od Občine Moravče, zanje pridobil avtorske pravice ter gradnjo izvaja skladno s predhodno pridobljenim gradbenim dovoljenjem.

Objekt obsega osnovni del objekta, v katerem je predvidenih 78 postelj, zunanje površine namenjene druženju. Kot rečeno bo nova enota sprejela do 78 stanovalcev, pri čemer bo poseben poudarek namenjen oskrbi oseb z demenco, za katere bo namenjenih 18 postelj v pritličju, z lastnim izhodom na varovan vrt. Poleg stalne oskrbe bo dom ponujal tudi začasno varstvo ter dnevno varstvo za starejše, ki še živijo doma, a potrebujejo občasno pomoč in druženje in pa dnevno obliko institucionalnega varstva.

Zaključku gradnje, predviden je junija 2025, sledi pridobitev uporabnega dovoljenja in izvedba notranje opreme. V drugi polovici leta oz. takoj, ko bomo opremili dom, bomo začeli z delovanjem.

Za enoto v Moravčah že iščemo nove sodelavce

Vabimo srednje medicinske sestre, bolničarje – negovalce, gospodinje in diplomirane sestre, da se nam pridružijo. Zakaj bi izbrali nas? Ker smo "Prijazni dom, srčnih ljudi". Smo ekipa, ki drži skupaj. Smo ekipa, ki se zna konstruktivno pogovoriti. Pri nas imamo odprto komunikacijo in stalen prenos informacij. Vodje v največji meri upoštevamo potrebe zaposlenih glede urnika. Podpiramo izobraževanje in usposabljanje. Delujemo po sistemu kakovosti ISO 9001:2015. Zaposlenim nudimo brezplačen zajtrk in kavo.

Razpisi so že dostopni na spletni strani Zavoda RS za zaposlovanje. Prijave pošljite na naslov: Dom upokoencev Domžale, Karantanska cesta 5, 1230 Domžale. Besedilo: mag. Nataša Zalokar

Društva – eno zadnjih lepil naše družbe

BESEDILO: ALENKA BLAZINŠEK DOMENIS

Včasu, ko nas tempo vsakdanjika pogosto prehiteva, ko se stik z drugimi seli v digitalne svetove in ko se zdi, da vsak skrbi predvsem zase, društva ostajajo eden zadnjih prostorov pristne človeške povezanosti. So prostor, kjer ni pomembno, kaj imaš, temveč kdo si. Četudi morda meniš, da trenutno res nimaš časa za aktivno udeleževanje, lahko pogledaš na to z vidika investicije vase: v svoje talente, duševno odpornost in povezanost, ki te ohranjajo prizemljene. Če še ne sodeluješ v nobenem društvu, pogledaj na lokalne oglasne deske ali pa pobrska po imeniku – zagotovo najdeš kaj zase:

V društvu lahko razvijaš svoje talente, ustvarjaš z drugimi, se družiš in postaneš del nečesa večjega. Ni treba, da vodiš projekte, organiziraš velike dogodke ali vsak dan preživiš ure v sejinah sobah. Dovolj je ena ura tedensko – in tudi ta ura ni nujno namenjena aktivnemu vodenju. Dovolj je že tvoja prisotnost, dobra volja in pripravljenost prispevati po svojih močeh. Lahko si del ekipe, ki pomaga, prispeva idejo ali pa le pride in sodeluje. Ni treba, da si vedno v ospredju.

Investicija vase in v okolje

Sodelovanje v društvu je investicija vase. Pridobiš občutek, da nekaj zmoreš, da prispevaš. Ljudje te začnejo prepoznavati kot nekoga, ki spada v lokalno skupnost – ker tam si, ker sodeluješ. Ob tem pa raste tudi tvoja socialna mreža, kar pomeni, da nikoli ne ostaneš čisto sam – ne pri idejah, ne pri izzivih, ne pri praznovanjih. Pomembno je poudariti, da se ni treba vključevati le v humanitarne organizacije – lahko se pridružiš pevskega zboru, kulturnemu društvu, športni sekciji, turistični organizaciji, društvu, ki ureja okolico, ali pa ustvariš nekaj čisto novega. Pomembno je le, da začneš. Po svojih močeh.

Zakaj je sodelovanje pomembno?

Zakaj? Ker tam, kjer ljudje niso povezani, se kakovost bivanja hitro zniža. Pojavljajo se nezaupanje, izolacija, strah. Skupnost, ki diha skupaj, pa ustvarja prostor, kjer se počutimo varne, sprejete in svobodne.

In k temu lahko prispeva vsak izmed nas – z malo časa, veliko srca in pripravljenostjo biti del skupnosti.

V društvih ni popolnosti – so pa pristnost, skupnost in možnost, da damo nekaj od sebe – in pogosto dobimo še veliko več.

CENTRALNI
REGISTER
DRUŠTEV

DRUŠTVO UPOKOJENCEV MORAVČE

vabi na

IZLET

v soboto, 14. 6. 2025. Odhod z avtobusne postaje Moravče je ob 8.30.

Cilj izleta je Polzela in gora Oljka.

Nujna je prijava do 10. 6. 2025
na telefon 031 634 377.

Lepo vabljeni!

ZDRUŽENJE BORCEV ZA VREDNOTE
NOB MORAVČE

vabi v **soboto, 21. junija 2025,**
ob 10. uri na Vrhpolje pri Moravčah na

**SPOMINSKO SLOVESNOST
V POČASTITEV 35 PADLIM
BORCEM IZ KS VRHPOLJE.**

Pripravljen bo kulturni program.
Po prireditvi bo sledilo družabno srečanje.

Vljudno vabljeni!

DRUŠTVO IZGNANCEV SLOVENIJE 1941–1945
in

KRAJEVNA ORGANIZACIJA DIS DOMŽALE

ob 80. obletnici vrnitve izgnancev v
domovino vabi v **soboto, 7. junija 2025, na**

**DAN ODPRTIH VRAT
TABORIŠČA V BRESTANICI
– največjega zbirnega taborišča
ter srečanje, razstavo
in prireditev, na kateri bo
govoril predsednik Vlade RS
dr. Robert Golob**

Dobrodošli na pogostitvi in
druženju članov DIS in svojcev.
Možen bo tudi ogled Muzeja izgnancev
na gradu Rajhenburg.
Iz Domžal bo v Brestanico odpeljal poseben
avtobus. Pokličite 041 634 505 (Vera).

Dobrodošli!

*Samo to še opravi,
samo to še postorim,
potem se spočijem
in umirim.
(T. Kuntner)*

Zahvala

Svojo življenjsko pot je v 91. letu starosti sklenil naš
dragi oče, dedek, pradedek, brat in stric

Anton Turšič

UČITELJ V POKOJU IZ MORAVČ.

Iskrena hvala vsem sorodnikom, sosedom, nekdanjim sodelavcem
in učencem, ki ste ga spremlili na njegovi zadnji poti.
Hvala vsem za izrečena sožalja, podarjeno cvetje in sveče ter mašne darove.
Iskreno se zahvaljujemo gospe Slavki Pustotnik za dolgoletno skrb in nego,
domačemu župniku Kancijanu Čizmanu in diakonu Matiji Golobu za lepo
opravljen pogrebni obred in sveto mašo ter gospodu Kerinu
za lepe poslovilne besede.

Prav tako velja zahvala Komornemu zboru Limbar in pogrebni službi
Vrbančič za lepo opravljeno pogrebno storitev.

Hvala vsem, ki ste ga obdržali v lepem spominu.

Vsi njegovi

*Veš,
da je vse tako, kot je bilo.
V vsaki stvari si,
ki je v hiši,
v mislih si, besedah naših,
da, celo v sanjah,
le, da korak se tvoj
nič več ne sliši ...
Janez Medvešek*

15. junija mineva 10 let od prerane izgube našega dragega moža,
očeta, tasta, ata, brata, strica, soseda in prijatelja

Janeza Koviča

Z VEGOVE ULICE V MORAVČAH.

Bolečina izgube z leti otopi, neskončna ljubezen in spomini pa ostajajo.
Za vedno boš v naših srcih!

Vsi njegovi

Dragi naš

Janez Urbanija

Deseto leto že je mimo, rane celijo se še,
v srcih vedno bo praznina, vsi pogrešamo te še.

Ko se mavrica pokaže, vemo, da si z nami ti,
v mislih se obraz prikaže, tukaj pa tvoj rod zori.

Ti si zdaj naš angel varuh, misel nate je brez mej,
radi bi te spet objeli in te bomo prej al slej.

Močno te pogrešamo!

Iskrena hvala vsem, ki se ga spominjate, obiskujete
in ga ohranjate v lepem spominu.

Tvoji domači

PGD Moravče – 125 let!

Vabimo vas, da z nami proslavite
častitljiv jubilej!

Sobota, 21. 6. 2025, ob 20.00.
Za gasilskim domom v Moravčah.

Za odlično glasbo bo poskrbel **ansambel Vzrock**,
pripravili bomo tudi **bogati srečelov**,
za hrano in pijačo pa bo seveda poskrbljeno!
Veselica bo pod velikim šotorom –
v vsakem vremenu!

Pridite, praznujte in se zabavajte z nami!

Vabijo Gasilke in Gasilci PGD Moravče.

NA POMOČ!

11. MORAVŠKA NOČ
PETEK, 25. 7. 2025
20:00 ANSAMBEL VŽIG &
DJ JOHNY

45. KMEČKI PRAZNIK
SOBOTA, 26. 7. 2025

12:00 SEKAŠKO TEKMOVANJE
LASTNIKOV GOZDOV

17:00 ANSAMBEL ZALET
20:00 SKUPINA TEQUILA

DEMONSTRACIJA
GOZDARSKE
MEHANIZACIJE

STOJNICE

BOGAT
SREČELOV

I FEEL DPM MORAVČE

VSTOPNINE NI!

VEČER POPEVK IN NARODNOZABAVNIH VIŽ

POLETNI
VEČER

z Limbarjem

nastopajoči:
Mladinski zbor Limbar | Komorni zbor Limbar | "Limband"

povezovalac programa:
MATEJ PRIMOŽIČ PATO

petek, 20. junij 2025, ob 20.30
Atrij gradu Tuštanj

V primeru slabšega vremena bo prireditev v Kulturnem domu v Moravčah.

KMETIJSKA ZADRUGA CERKLJE
info@kzcerklje.si

SADIKE VRTNIC IN JAVORJEV - Široka ponudba sadik vrtnic in javorjev

ŠIROKA PONUDBA

20%

NOVO V TRGOVINI MORAVČE - MOKA MLIN KATIČ

NOVO

Trgovina MORAVČE, Vegova ulica 7, tel: 01/834-56-84
Trgovina BLAGOVICA, Blagovica 10, tel: 041/370-437

Pri Jurku
GOSTILNA IN PICERIJA

DOSTAVA HRANE NA DOM

tel.: 01 723 28 83
gsm: 040 144 783

Trg Svobode 15, 1251 Moravče
<https://www.facebook.com/PicerijapriJurku>

BARVE LAKI PIRC

NOVA TRGOVINA ZA DOM

Sončna ulica 1a, Domžale - Vir
NASPROTI TRGOVINE HOFER
051 647 602

ODPRTO ŽE OD 6. URE
BARVE, AVTOLAKI, ČISTILA...

Glasurit 3M TEKNOS ALCEA C.A.R.F.I.T.

brezplačna kontrola vida
korekcijska očala
sončna očala
športna očala
kontaktne leče

OK optika KRHLIKAR

Očesna optika Krhlikar
Trg svobode 2, 1251 Moravče
T: 01 723 28 22, M: 040 709 232
optika.krhlikar.pe@gmail.com
www.optika-krhlikar.si

Avtohiša Moravče KRULC

Prodaja vozil **NISSAN**

Pooblaščen serviser vozil znamk
NISSAN RENAULT DACIA

Cenitve in popravila karoserijskih škod
(vse znamke vozil, vse zavarovalnice)

Sklepanje zavarovanje (Triglav, Sava, Allianz)

Optika vozil, vulkanizirstvo, hotel pnevmatik

www.avtohis-kraulc.si info@avtohis-kraulc.si 01-7231-200

NISSAN

POP PONUDBA
POPestrite življenje s
POPularnimi vozili Nissan

POPust do
5.000 €*
8 LET
JAMSTVA**

REZERVIRAJTE TESTNO VOŽNJO
Avtohiša KRULC
že več kot 35 let pooblaščen prodajalec in serviser vozil **NISSAN**
Cesta heroja Vasje 5, 1251 Moravče www.avtohis-kraulc.si

Kombinirana poraba goriva: 7D-4.8 l/100 km. Emission CO₂: 168-108 g/km. Emission stopnja: Euro6 in Euro6i Full. Emission NO_x: 0.025-0.037 g/km. Oglikov dioksid (CO₂) je nepomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emission U: prometni zbirniščiški znak in tako pomembno preprečuje kakovostno zbiranje zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povznetim koncentracijam pitričnega opozna, delov PM10 in PM2.5 ter čustvovih oksidov. *Priporočeni pitričniki v višini do 5.000 € (z COV) velja za model Nissan X-Trail MY24, za verzije N-CONNECTA, TEKNA, TEHNA in pogon e-POWER. Popust ni omejeval za pooblaščen prodajalec in že vključuje DDV. **8 let jamstva, ki vključuje 5 let jamstva oz. 160.000 skupno prevoženih kilometrov (5 let tovarniške garancije in 3 let podaljšane jamstva Real Garant) in dodatna 3 leta podaljšane jamstva Real Garant oz. 160.000 skupno prevoženih kilometrov, kar nastopi prej. Podaljšano jamstvo je sklopit zavarovalnica Real Garant. Versicherung AG in velja od izteka tovarniške garancije pod pogoji, navedenimi v pogodbi o podaljšani jamstvu in pogojih jamstva. Popust/kolico velja izključno za vozila na zalogi oz. do 31. 5. 2025 oz. do razprodaje zalog Nissan. Si pridružuje pravico, da predčasno zaključi akcijo ali jo podaljša. Vse prodajne cene (MPC) + masoprodajne cene) so neobvezujoče priporočene cene in vključujejo 22% DDV in DDA. Prihodnjeno se preloži do napak. Slike so simbolične. Pooblaščen licenčni GA-Adriatic d.o.o., Dunajska 22, 1000 Ljubljana. Več na nissan.si

BORIS KOPITAR
SVETUJE
**PREVERITE SLUH IN
POSKRBITI ZANJ**

**POKLIČITE
ZA TERMIN
059 044 055**
BREZPLAČNO
PREVERJANJE
SLUHA IN TESTIRANJE
SLUŠNIH APARATOV
BTC LJUBLJANA

OBIŠČITE **AUDIOBM**
AUDIOBM.SI SLUŠNI CENTRI

Montaža JERMAN
MARKO JERMAN S.P.

VRATA VSEH
VRST IN ZNAMK

Z VAMI
ŽE 15
LET

041 387 111
mare.jerman@gmail.com
montaza-jerman.net

izmere • svetovanje • prodaja • montaža • servis

SIJA
inštalacije d.o.o.

voda • ogrevanje • plin • adaptacije kopalnic

Vegova ulica 1, 1251 Moravče, tel: 041 527 820

Avtoservis Vesel
Anže Vesel s.p.

Češnjice 16b
1251 Moravče
T: 01 72 31 032
G: 041 288 075
info@servis-vesel.si

- servis in popravila vozil vseh znamk
- priprava vozil za tehnični pregled
- diagnostika vozil
- kleparska dela
- vulkanizerske storitve
- brezplačno nadomestno vozilo

Odprto:
od ponedeljka do petka
od 8.00 do 17.00

www.servis-vesel.si